

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, SZERDA, 1925 január 21

19. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Adatok

a közhivatali tekintély dogmájához

A minap ugyanezen a helyen, a hatósági tekintélyről volt szó s arról a közmegegyezésről, mely a hatósági tekintély elvét az államháztartás szervezett társadalom védelmére helyezte.

Most, csak a futó emlékek közül tüzzünk ide az elmondottak s az elmondandók illusztrálására egy pár rikító esetet.

*

Nusicsnak, az ünnepelt szerb költőnek betiltják Susákon darabját. A legnagyobb élő szerb drámaíró darabját a susáki rendőrkapitány államellenesnek, fölforgató tendenciájának bélyegzi.

*

Egy szombori uriaszony a határon keresztül át akarja hozni Romain Rollandnak, a béke nagy harcosának egyik kötetét, a Jean Cristophe hatodik részét. A kötet címe: Lázadás. A könyvet, mint az államrendre veszélyeset, elkoぼtta a határrendőrség.

*

A szarajevói Esperanto-Egyesület tagjait letartóztatja a rendőrség. Aki esperantóul tanul, az kommunista-gyanús. A bíróságon természetesen kiderül gyorsan a tévedés s a letartóztatottak szabadlábra kerülnek.

*

Mestrovics, aki talán ma a világ legnagyobb élő szobrásza, megalkotta a jugoszláv Pantheon modeljét. A bírálók a szoborban államellenes tendenciát véltek felfedezni s a kiváltságosan nagy művész elkedvetlenedve távozott külföldre.

*

Egyik bánáti községben a rendőrség lefoglalta a kaszinó gyertyatartóját, mint az irredenta propaganda egyik hatásos eszközét. A gyertyatartó ugyanis zöld volt, a gyertya fehér. Most már csak meg kell gyújtani a gyertyát és kész a nemzeti veszedelem.

*

Letartóztatnak egy tekintélyes gazdát s felségsértés miatt megindul ellene az eljárás. A házkutatásnál megtalálják azt a vegytintát, amivel a kémjelentéseket írta. Az eljárás s a vizsgálati fogás hatodik hónapjában kiderül, hogy a vegytinta — közönséges hajszesz.

*

Nem szabad azt hinni, hogy ilyen eseteket csak itt lehet találni. A bécsi rendőrség a minap rendelte el Engels körözését, a temesvári rendőrség csak a napokban utasította ki az új magyar piketúrának egy-két alkotóját, egy pár neopresszionista

képet, azzal, hogy nem lehet megállapítani, hogy a képek mit ábrázolnak, fel lehet tehát tenni, hogy irredenta tendenciájuk van; a magyar nemzetgyűlésen mondotta el egyik képviselő, hogy Zalaegerszegen egyik internált harminc napi maganzárkára ítélték, mert megtalálták nála a „Vörös postakocsi”-t.

*

Talán ne is kutakodjunk több példa után, talán zárjuk le itt a felsorolást, mert anyaghiány miatt amúgy sem lehetne lezárni. Közé helyre vált már, hogy a jogrend védelme a hatósági tekintély védelménél kezdődik s a hatósági tekintély aláadásánál kezdődik minden destrukció is. A hatóságok tekintélyét azonban a törvény egyedül nem védi. A hatósági jogokat gyakorlóknak kell teljessé tenni a törvény védelmét. A baklövések, a durva bottások, a kompromittáló tájékoztatások, melyek egy-egy intézkedést föl-

idéznek, nemcsak a tisztviselők tekintélyét, hanem a hatóságok tekintélyét is rongálja. Tudás és fegyelmezettség, nyugodtság, türelem, emberiség, hozzáértés s lelkiismeretesség nélkül ezekben a megnehezedett időkben s a mai megmérgezett közszellem mellett nem lehet egyetlen közhatóságot sem betölteni. A tisztviselők kijelölésénél a politikai megbízhatóság kritériumát fel kell cserélni az egyéni megbízhatóság szempontjára s minthogy párttekineteteknek nem volna szabad szerepet adni a tisztviselői állások betöltésénél, épenugy párttekineteteknek nem lenne szabad érvényesülni a tisztviselői joggyakorlásánál sem. Elég francia börtönök irak már a tisztviselők bottásairól, az élet mindennapi apró drámáinál mellőzzék végre a hosszankodásnak és komikumnak, az elkeseredettségnek és mulatságos nagyképeknek témáit.

erősítő határozat indokolásában a bíróság megállapítja, hogy a lap a horvát egységpárt lapja, az egységpárt pedig magáévá tette a Radics-párt programját. A Radics-párt a parasztiinternacionáléhoz való csatlakozás folytán a kommunista internacionálé alkotórésze lett és a kormány kénytelen volt ellene az államvédelmi törvényt alkalmazni, tehát a bíróság szerint a Hrvatska Rijecs betiltása is jogosult.

Wilder belügyi államtitkár lemond?

Surmin horvát miniszter állásfoglalása Pribicevics horvátországi politikája ellen, a kormányhoz közelálló körökben még mindig hatása alatt tartja, de eddig semmi sem történt az ellentétek elsimítására. Találgatás tárgyát képezi, hogy a vizsályt milyen módon fogják megoldani. Beavatott helyen — a Vreme értékelése szerint — leginkább azt a lehetőséget emlegetik valószínű megoldásként, hogy az összeütkezésből kifolyólag Wilder belügyi államtitkárt fogják menesztetni, mert Surmin vádait jóképpen Wildert érintik, akinek eddig teljes intézkedési joga volt Horvátország ügyében. Ha a radikális miniszterek magukévá teszik Surmin álláspontját, akkor a belügyi államtitkár kénytelen lenne benyújtani lemondását. Kérdés azonban, hogy milyen magatartást tanúsítanak az ügy ilyen megoldásával szemben Pribicevics és a többi független demokrata miniszterek. Nehezen lehet — írja a Vreme — hogy most, a választások küszöbén konfliktust idézzenek elő az egész független demokrata csoporttal.

Némi elégtételt nyújtott Surminnak és horvátországi híveinek Maksimovics belügyminiszter legutóbbi intézkedése, amellyel feloldotta a zagrebi Novosztii kolportázstiltalmát. A lapról, amely monarchista és államalkotó szellemben ír, de támogatja a Pribicevics-pártot, Wilder államtitkár rendelkezéseire vonták meg a kolportázsjogot.

Betiltott németpárti gyűlések

Beeskerekéről jelentik: Dr. Krafft István, a német párt délbánáti listavezetője hétfőn Mariola községben akart gyűlést tartani. A gyűlést, a melyet előző napon engedélyeztek, a vrsaci löszolagbíró távirattalag betiltotta, azzal az indoklással, hogy az politikai okokból nem engedélyezhető. Ugyancsak betiltották a német pártnak vasárnap Vrsacon tervezett népgyűlését is, amelynek dr. Krafft István és Neuner Vilmos a német párt délbánáti listavezetője lettek volna a szószokai. A vrsaci rendőrség betiltó végzéseinek indoklása szerint a gyűlés helye a városi park vendéglője, a város tulajdona és így oda mindenki bemehet, így pedig a rendőrség nem tudja biztosítani a rend fenntartását. A betiltó végzés kézhezvétele után a gyűlésre nagyszámúban összegyűft németek a temetőbe vonultak, ahol dr. Krafft és Neuner képviselők Heegn Reinholdnak, a bánáti németiség egyik kulturális előharcosának síriánál mondták el beszédüket.

Surmin kereskedelmi miniszter a királynál

Nem simult még el a kormányválság — Radikális-párti áramlat Pribicevicsék ellen

Beogradból jelentik: A lappangó kormányválság a keddi napon sem nyert még végleges megoldást és egyelőre nem is lehet tudni, hogy a horvát miniszterek és a kormány független demokrata-párti tagjai között fölmerült ellentétet mikép sikerül eloszlatni. A helyzet egyelőre továbbra is bizonytalan és a politikai körökben elterjedt hírek szerint igen súlyos. A döntő szót ebben a kérdésben a legközelebbi minisztertanács mondja ki.

Surmin kereskedelmi miniszter szerdán tanácskozott Drinkovics Matveval, este pedig audiencián jelent meg a királynál. Az audiencia után — amelynek nagy jelentőséget tulajdonítanak politikai körökben — Surmin ismét hosszasan tanácskozott Drinkovicsal, akivel a további lépéseket beszélték meg.

Uj politikai kurzus előtérben

A kormányválságról egy a kormányhoz közelálló magasállású politikai beogradi munkatársunk előtt a helyzetet a következőképpen jellemezte:

— Kétségtelen, hogy ezuttal nem házi perpatvarról, hanem súlyos politikai jelentőségű dologról van szó. A kormánynak az obznana után követett politikája idézte elő a válságot és ma már nem titok, hogy ezzel a politikával nemcsak a horvát miniszterek, hanem a kormány radikális tagjainak nagyrésze is elégedetlen. A választásokig azonban az idő már túl rövid ahhoz, hogy a kormány új politikát inauguráljon. Eppen ezért a mostani választások — bármiképpen végződjenek is — nem lesznek már olyan nagyjelentőségűek, mert az új politikai kurzus jegyében rövidesen ismét választá-

sok várhatók, amelyeket a radikális-párt már egészen más jelszavak alatt fog megvívni és amelyeken Pribicevicsék ellen fog fordulni. Ennek a hangulatváltozásnak a jelei nemesak a kormányban és a párt vezetői között észlelhető, hanem a vidéken is. A mostani lappangó válságot valamilyen módon előreláthatólag elsimítják, hogy a kormány nyugodtabb atmoszférában vezethesse le, de a választások után a politikai erők újabb átcsoportosítása várható.

Más oldalról szerzett információk szerint a radikális-párt elégedetlen elemei között az az eszme merült föl, hogy már most kapcsolatba kellene lépni mindazokkal a politikai csoportokkal, amelyekkel a radikális-párt az új politikai kurzust együttiesen vezetné be.

A miniszterelnök tárgyalásai

Pasics miniszterelnököt a délelőtti folyamán felkereste Maximovics Bozsó belügyminiszter, Stojadinovics pénzügyminiszter, Gyurics szocialpolitikai miniszter, akikkel a miniszterelnök részben reszortkérdéseket, részben belpolitikai ügyeket tárgyalt meg.

A délután folyamán a miniszterelnököt a kormány több tagja, köztük Drinkovics tárcanélküli miniszter és Trifunovics Misa vallásügyi miniszter kereste fel.

A horvát egységpárt és az obznana

A spliti rendőrség nemrég betiltotta a Hrvatska Rijecs, a horvát egységpárt lapjának megjelenését. A spliti törvényszék most a lapbetiltást jóváhagyta. A betiltást meg-

Komplikációk

a városi tisztviselők fizetés-rendezése körül

Mi lesz a képzettség nélküli tisztviselőkkel?

Szobotica város főszámvivői hivatalában most állítják össze az új fizetési listákat és a városi tisztviselők február elsején már a felemelt fizetésüket fogják megkapni, január elsejéig visszamenőleg. Az új fizetési rendszerben megállapított kategóriákra való tekintettel minden tisztviselőnek okmányokkal kell igazolnia iskolai képzettségét, valamint szolgálata idejét, hogy a megfelelő kategóriába besorolhassák.

Az igazoló okmányok összegyűjtése alkalmával rendkívül bonyolult helyzet állott elő, mert nagyszámú vanak tisztviselők, akiknek iskolai képzettségét a kinevezéskor nem vették figyelembe és így oly állásra kaptak beosztást, amely a törvény értelmében sokkal magasabb iskolai képzettséget követel, mint amilyen képzettséggel ezek a tisztviselők rendelkeznek. Minthogy a főszámvivői hivatalnak szigorúan kell ragaszkodnia a fizetésrendezés alapelveihez, azok a tisztviselők, akik nem rendelkeznek a szükséges képzettséggel, természetesen nem is fogják megkapni azt a fizetést, amely egyébként állásuk után járna. Kivétel alá esnek azok a tisztviselők, akik okmányokkal igazolják, hogy már van tizenhat évi állami, vagy városi közigazgatási szolgálatuk. Ezek a tisztviselők, ha nincs is meg a megfelelő iskolai végzettségük, megkapták a jelenlegi beosztásukkal járó felemelt fizetést.

Később kerül eldöntésre az is, hogy a szükséges iskolai képzettséggel nem rendelkező tisztviselők megtarthatják-e a jövőben is azt a beosztásukat, amelybe a belügyminisztérium őket kinevezte. A városi tanács most fogja összeállítani ezeknek a tisztviselőknek a névsorát és felterjeszti a belügyminisztériumhoz. Ugyancsak a belügyminisztériumhoz terjesztik fel azoknak a vezető állásokban levő városi tisztviselőknek fizetési ügyét is, akik sem a megfelelő iskolai képzettséggel, sem a statusban előírt

tizenhat évi szolgálati idővel nem rendelkeznek. A belügyminisztérium fog dönteni afelől, hogy ezeknek a tisztviselőknek, tekintet nélkül szolgálati idejük nagyságára és iskolai képzettségükre, kiutalhatja-e a város az állásuk után járó fizetést.

A vajdasági szlovákok választási harca

Egymás ellen küzdenek a szlovák pártfrakciók

A Vajdaságban 5-6000 szlovák szavazó van és így a szlovákoknak kevés reményük van arra, hogy önállóan eredményesen vehetnének részt a választási harcban. A szlovák választók többségét magában foglaló szlovák néppárt tárgyalásokat kezdett az országos pártokkal s december 29-én a szlovák néppárt noviszadi országos pártgyűlésén kimondta, hogy a szlovák néppárt elfogadja a radikális-párt feltételeit s a választási harcban a radikális-párt oldalán vesz részt.

A szlovák néppárt a választási együttműködés felében bizonyos feltételeket szabott. Kikötötte, hogy megtartja önálló szervezetét, hogy a szlovákok a községi képviselőtestületekben és előljáróságokban megfelelő képviselőket kapjanak, a szlovákoklakta községekben az elemi iskolákban szlovákuul tudó tantereket alkalmazzanak, az agrárreform terén a szlovákok a szerbekkel azonos bánásmódban részesüljenek, végül a radikális-párt helyeztesse vissza az elbocsátott szlovák jegyzőket és közigazgatási tisztviselőket.

Mindezek felében a szlovákok a választásokon a radikális-párt támogatását ígérték, amely két jelölthelyettségét, egyet a noviszadi kerületben, egyet a becskerek-i járásban ajánlott fel. A noviszadi járásban tényleg jelölték is a szlovák *Labud* Andrija petrováci nyomdaigazgatót, míg a becskerek-i járásban a bánáti radikális-párt nem fogadta el a szlovákok által kijelölt

tizenhat évi szolgálati idővel nem rendelkeznek. A belügyminisztérium fog dönteni afelől, hogy ezeknek a tisztviselőknek, tekintet nélkül szolgálati idejük nagyságára és iskolai képzettségükre, kiutalhatja-e a város az állásuk után járó fizetést.

Sirka Sámuel tótaradáci evangélikus lelkész és a jelöltséget és a jelölthelyettségét is radikálissal töltötte be.

Már ez a körülmény meglazította a radikális-párt és szlovák néppárt közti viszonyt. Ehhez az is hozzájárult, hogy a szlovákok közt is mélyreható ellentétek keletkeztek. A szlovák radikális-párt, amelynek élén *Gjer* Misa petrováci pártelnök és *Kolar* Misa glozsáni pártelnök állnak, arra kérte az országos radikális-párt főbizottságát, hogy a szlovák néppárttal kötött paktum feltételeit csak a választások után teljesítse, mert a szlovák radikális-párt szigorúan ragaszkodnak a *status quo*-hoz.

A főbizottság ebben a kérdésben még nem döntött, ami miatt a szlovák néppárt annál inkább nehezelt, mert a döntés halogatásával a szlovák néppárttal kötött paktum feltételei is halogatást szenvedtek, ami a szlovák néppárt körében kelt bizalmatlanságot és nyugtalanságot.

Ez a bizalmatlanság már kiéleződött, hogy a szlovák néppárt ultimátummal fordult a radikális-párthoz, követelve a paktum feltételeinek betartását.

Amíg a szlovák néppárt és szlovák radikális-pártok egymással versengve a szerb radikális-párt oldalára álltak, addig egy harmadik szlovák párt a Davidovics-párt zászlaja alatt tömörül. A Davidovics-párt a noviszadi járásban a szlovák dr. *Abaffy* Cyrill zemuni ügyvédet jelölte, aki vasárnap Ki-

szácson, Petrovácon és Glozsánban mondott programbeszédet.

A szlovák néppárt most el van kedvetlenedve, paktunszegéssel vádolja a radikális-pártot, amely a paktum feltételei közül a bánáti jelölthelyettségére vonatkozó megállapodást nem váltotta be, bár *Lamos* Ján jegyzőt Petrovára, *Marsók* József jegyzőt Glozsánra és *Urban* Lavoszlav jegyzőt Kiszácsra máris visszahelyeztette.

A szlovák néppárt vasárnap újra összeül, hogy további állásfoglalásáról döntsön.

A csehek

telepíteni akarnak magyarlakta területeken

Szlávositani akarják a magyar kisebbséget

A prágai *Bohemia* állítólag megbízható értesülés alapján azt a hírt közli, hogy a csehszlovák állami földhivatal megkezdi a szlovenszko-i rendszeres telepítést. Ennek a telepítésnek célja megbízható csehekkel benépesíteni a magyarlakta vidékeket. A megbízhatók természetesen csak a csehek és nagyon kis részben tótok. Egyelőre arról van szó, hogy az agrártelepekre igénybevevett birtokokat parcellázzák és széjelosszák, lehetőleg a legionáriusok közt, hogy ilymódon a magyarlakta részeknek is sláv jellegű adományok.

A *Bohemia* kifejti, hogy van a földbirtokreformnak még egy nagyon kétféle intézkedése is. Arról van ugyanis szó, hogy a földhivatalnak adott esetekben joga van elcsereíteni egyes birtokokat. Például megteheti, hogy a csallóközi magyar kiscsárdának a birtokát elcsereíti valamely árva- vagy trencsénmegyei tót gazda birtokával, ami körülbelül azt jelenti, hogy az idők folyamán a magyar kisebbséget bekelik a sláv tömegek közé.

A *Bohemia* közlését minden esetre a legnagyobb jelentőséggel kell fogadni.

A Babits

A régi Torontálnak két érdekes, sokban nevezetes alakja halt meg mostanában gyors egymásutánban, mind a ketten a haidani Csekonics-uradalom emberei. Az első *Badr* József főszámvivő, majd nemrég *Babits* József jogtanácsos.

Badr csak a gazdasági dolgokat intézte, hűséges sáfárja volt gazdájának, az ő keze nem nyúlt túl az uradalom határain. A gazdaságtek nem szerették, amit talán díszletnek is lehet venni.

Babits egész másfajta egyéniség volt. Nem is hívták másképp, mint Csekonics eszének, jóllehet az egyéni értéket, az önállóságot nem lehetett megtagadni az öreg gróftól sem. Azonban a hozzá vezető út ezen az egy származású fiskális kereszttől vezetett, aki hosszú évtizedek alatt nélkülözhetetlenné tudta magát tenni az egész családban.

Csekonics Endre, mikor lassankint megszerezte magának Torontál ügyében a korlátlan hatalmat, (érdemes volna egyszer végigmenni egy ilyen egész életen, az lehet csak az izgalmas magyar regény!) — Babitsot keresztül nyilvánított szándékot, véleményét. Nemcsak nagyvezű ember volt Babits, de okos is, azonkívül ravasz, sima és simulékony, ha kellett, hát erőszakos is. Magának főúrnának semmit se kívánt, ő csak a Csekonics-családot akarta szolgálni. Ha a helyzet úgy kívánta, elvállalta a kerület mandátumát, körülbelül csak mint helytartót, amíg alkalom nyílik rá, hogy annak adja át, akinek kell. Mikor az egyik gróffiu, Cs. Gyula, elérkezett a közszereléshez, akkor ő lett a képviselő.

De ezzel egyidejűleg kellett valamennyiüknek megtapasztalniuk, hogy a fák akkor sem nőnek az égig, ha a Csekonics-parkban lombosodnak.

A seprőnvelet is megválasztják itt képviselőnek, ha mi akarunk!

Ez a seprőnven önhitt mondas ott bimbózott ki az uradalom levegőjében és a

nagyszerűen kezelhető, de megbántott önértékben veszedelmes svábok azt felelték rá:

— Hát majd meglátjuk!
Egy fiatal pesti újságíró, akinek se sulva, se jelentősége nem volt, Apponyi Albert mellett titkároskodott s véletlenül megszimatozta ezt a hangulatot. — látszva győzte le a saját fészkeben a fiatal Csekonicsot. Hódv Gyula nem azért a képviselő, mintha kivételes tehetsége hódított volna meg mindenkit, hanem azért, mert — valóban — akkor még a seprőnvelet is megválasztották volna Csekonics Gyulával szemben. Elkézelhetetlen kapkodás következett erre. Ki az oka? Persze a Babits! Babits tovább adta a kapott villámokat s akít felelősségre lehetett vonni a megfélevedt szavazataért, az nem is vitte el szárazon.

Ahol megjelent Babits hideg, szenvtelen arca, ott nyomban tisztában voltak vele, hogy a gróf akar valamit. De akármilyen hihetetlen, akadtak gerinces emberek is, akik nem adták meg magukat s a paragrafust nem kerülték meg, nem látszottak ki. Nagy merészség kellett ehhez, kétségtelenül nagy, továbbá lemondás elöneljáról, dédelgetésről.

Foris József zombólvai főszolgabíró ezt a karakán magyar embert, például nyugdíjba erőszakolták, amiért nem parizozott föltétel nélkül és nem azt csinálta, amit az uradalom akart.

Azt hiszik, hogy tréfa ez, vagy túlzás? Hát mincképpen nevezhető akkor, hogy Babits, a Csekonics-uradalom jogtanácsosa, akárhányszor — nagyon sokszor — ott volt már reggel kilenc órákor a főszolgabírói hivatalban, átnezte a postát és utasításokat adott, hogy egyes ügyeket hogyan kell elintézni.

Hogy mit lehetett és mit tett az ügynevezett kedves, az alkalmazkodó főszolgabíró? Hát, toszem azt, választások előtt, vagy rossz magaviselet esetén, nem adott a gazdáknak engedélyt rá, hogy az udvarikon csénelhessenek. Tavaly, azelőtt, régóta mindig meg volt

az engedély, páratlan előny a szérűn való cséplés helyett, hiszen nem kell háromféle fuvarral hazaszállítani a magot, a szalmát, a pelyvát. Most meg sem indokolták, hogy miért utasították el a kérelmet, bár az ezzel járó helyszíni szemle volt a főbírónak ugyyszólván az egyetlen szabályos mellékióvédelme. Ha nagyon lelkiismeretes volt, elcsátalt a kérdéses porta előtt és ezt helyszíni szemlének nevezte. Aki ellenzékire szavazott, annak az udvara automatikusan átalakult tüzveszélyes hellyé.

Hogy a háború idején micsoda terrorizálások, italmazások folytak a föltételek körül, arra még élénken emlékezhet a legfiatalabb generáció is.

Azért tudtak Babitsék italmazni is. Már csak Babitsot említnék inkább, hiszen ő gondolkodott, érzett Csekonics nevében, helyette, ő veit mindent talán a gazdájának is jobban zokon s lassankint annyira belelőtt ebbe a szerepbe, hogy hatalmaskodni kezdett, parancsolt a vármegyének. Ki mert volna ellentmondani, hiszen Csekonics szől raita keresztül!

Az öreg *Dellmanics* Imre, a régi vágású, időzű szolgabírók közül való volt, de annyira behódolt, hogy a legkedvesebbek közé soroztatott. Mikor meghalt, Laics nevű fia *Gesztesy* János közlegyző irodájában dolgozott mint jelölt. Ügyvédi vizsgát nem tett, csak épp a doktórátusa volt meg. Egyszerre csenei főszolgabíró lett, az apja utódja, mert így kívánta Csekonics. További pályáját továbbra is az uradalom egyengette. Mikor *Fellitzsch* Berthold vármegyei főlegyzőt, Bánffy Dezső veit elvitték Hunyadba főispánnak, *Dellmanics* követte a főlegyzői székben. A legközelebbi alkalommal főispánnak választották, épp csak a főispánságra kellett várnia. *Bethlen* Miklós gróf halála után ugyanis a kormánynak sokáig nem kellett, — azonban Babitsék akarták.

Keresztülvitték ok ennél aránylag nagyobb dolgot is.

Kis-Jécsán nagyon hasznos szolgál-

teket tett mint kortes *Leitenbohr* János. Jámber parasztember, aki épp hogy le tudta írni a nevét. Megmondta azonban előre, hogy nem ingyen dolgozik.

— Hát mit akar?
— Postamester akarok lenni a falumban.

Istencen, látszatra nem olyan nagy dollog, azért mégis csak vannak formaszalai, bizonyos kvalifikációs kellek. Babits maga járt el a dologban, a temesvári postaigazgatóság azt felelte, hogy lehetetlen.

— Igen? Majd beszélék a kereskedelmiügyi miniszterrel.

— Édes Józsim — felelték ott, — kívánni másvalamit, ez apróság ugyan, de nem megy törvénytörés nélkül. Képzeld el, milyen megráhanás ér bennünket a precedenssel.

Babits megkötötte magát, most már lánegolt az arca.

— En pedig nem tágitok s ha nem teljesítitek, visszavonulok a politikai élettől.

Ez már nagyon is szívre ment. Babits visszavonul a politikától? Inkább legyen postamester Nagyfejcsán *Leitenbohr* János.

Kinevezték, győzte is egy hónapig, aztán megszökött és visszament az ekéhez.

— Nem tudok hozzászólni ahhoz a választásos ördögmasinához, — mondta a telefonra célozva.

Föltétlenül honorálták a jó szolgálatot. *Jankó* Agoston, a felsőtörontáli ármentesítő társulat igazgatója is az ő emberük volt, egyébként olyan hívó, tehetőség, hogy mecéhett volna behódolás nélkül is. (Habár nem éppen Torontálban.) Mikor alispán kellett a megyének, Csekonicsék őt választották meg s a megye átvette a magántársulatnál elöltött teljes szolgálati idejét. Pedig nem volt semmi viszonyosság.

Csak *Rónay* Jenő nem tudta Babitsék megmenteni. Széll Kálmánnak fontosabb volt a nemzeti párt barátság, mint Csekonics jóakarata, a párt

KISEBBSÉGI ÉLET

Az erdélyi magyar sajtó első igazgatói pörét tárgyalta a napokban a kolozsvári törvényszék. A vádlott Szász Endre a kolozsvári »Ujság« című lap felelős szerkesztője volt, aki egy bukaresti újságíró erdélyi beszámolójára válaszolva állást foglalt a magyar városok elrománosítása ellen. A tárgyaláson Szász a jogos kritika gyakorlását hangsúlyozta, az ügyész azonban erőlesen kikelt a sajtó kritikai jogának elismerése ellen és kijelentette: a magyar sajtó az erdélyi társadalom fekélye. A védő a lozerélyesebben visszautasította az ügyész kijelentését és rámutatott arra, hogy Tatarescu miniszter pár napja két óra hosszat volt a kisebbségi újságírók klubjának vendége és ez alkalommal elismerte a magyar sajtó jelentőségét. A cikk, amit az ügyész inkriminált, a legnagyobb felfordulás közepén íródott. A nem erdélyiek is el tudják képzelni, hogy az impériumesere nem oly sima dolog, mint egy szomszéd utcába átköltözködés. A megrázkódtatások között joggal lehetett sok felpanaszolni valóját a magyar sajtónak. A cikkel a bíróság tagjainak is egyet kell érteniük, mert helyesen mondja, hogy a románosítás fegyvere nem lehet az erőszak, csak a kultúra, a békés munka és a megértés. A bíróság elfogadta a védő álláspontját, felmentette a vádlottat, mert az újságcikk kitételét nem haladják túl a sajtó szokott határait. A kisebbségi sajtó kritikájának egy regátheli bíróból álló bíróság előtti elismerése nagy megnyugvást keltett Erdély magyarsága körében.

*

Florescu volt román igazságügyi miniszter a napokban Nagyváradon járt, ahol a kereskedők tiszteletére bankettet rendeztek. A banketten Florescu beszédet mondott, amelyben többek közt a következőket jelentette ki: »En teljesen meg vagyok győződve arról, hogy a kisebbségek nagy tömegéhez tartozó kereskedők lejárás, becsületes polgárai az államnak. Biztonságot tettek arról ami-

pedig a főispán fejét követelte. De meg lehet hogy nem is exponálták magukat valami nagyon. Fölfelé ez sokszor kényes és nem olyan könnyű, mint lefelé. Csekeletes Gyulát nem lehetett többé megválasztatni, de Hódyt sem tühenték. A legközelebbi választásnál aztán Pirkner Jánost, a sváb származású földművelésügyi miniszteri tanácsost, léptették föl ellene. Az volt minden harcok között a leghevesebb, de az uradalom győzelmével végződött. Babits itt, Babits ott, mindent rábiztak, mindent az ő hideg, éles esze tudott jól elintézni, a fiatal gróf beszédei alkalmával, amiket lehetőleg zsebre dugott kézzel mondott el, úgy állt a háta mögött, mint a sugó, vagy legalább is a drukkoló instruktor: parolázott, ha kellett, parasztokkal s játszóttá alkalomadtán a legnagyobb fokú zőgőt.

Arra volt nagyon büszke, hogy páratlan a memoriája s akit egyszer látott, annak a nevére is emlékszik. Ebben is számító volt, mert nagy tömegelésnél előbb — csak egy en passante — informálódott.

— Kicsoda az az ember? — kérdezte egy ilyen alkalommal.
— A Weisz Csenéről.
— Ahá!
— Azzal már sietett is feléje.
— Jó estét, kedves Weisz ur.
— A méltóságos ur ismer? — dadogta az megláthatan.

— Hogyne ismerném. Találkoztunk is már a kedves nagybátyiánál, régi jó barátomnál. Hogy van a plébános ur?
— Mindössze ott tévesztette el, hogy nem informálódott tovább. Ismerte a katolikus plébános Weisz Csenét s mikor a falat hallotta említeni a névvel együtt, el se képzelte, hogy ott egy kráztler Weisz is van.

Pirkner megválasztása után udvari tanácsos lett, az összeomlás után tovább is kitartott a gazdasági mellett, bár hatalom nélkül most aztán végre elpihent. Nem működése régi helyén nyugszik, hanem Egorben.

Torontáli.

kor a határeltolódás következtében nem optáltak más állampolgárságra és nem vitték ki a vagyonukat. És ezekhez a kisebbségekhez szölok én, akik nem álmodozók, hanem reális politikát folytatnak. Ezek mind egyenrangú polgárai az államnak, megérdemlik a kormány segítségét és ezeknek óhajtok barátja lenni.»

*

Ezzel a beszéddel a »Nagyvárad« vezércikkben foglalkozik. Azt írja: »Milyen jól esik hallanunk egy ilyen derék ember beszédét, aki végre tisztán belát a mi ártatlanságunkba. Hátha még a beszédnek ama részére hallgatunk, ahol a volt miniszter ur fenntartás nélkül exponálta magát a magyarság békés szándékai mellett. Ahol elmondja, hogy egy székely községben a fogadtatására kivonult nép nemcsak román, de magyar zászlókat is lengetett! És ő, a volt miniszter, nem látott a magyar zászló lobogtatásában irredeciát! Sőt szöpnék

találta egymás mellett a román és magyar szöpnéket és reményét nyilváníttotta, hogy valamikor a román és magyar nép is úgy fog csókolózni Romániában, mint a két nép zászlói, a tavaszi szellőben! Sőt Petőfi egy versét is idézte tőszokoz beszéde közben a miniszter ur. Csak az a kár, hogy Florescu, aki nemrégiben még igazságügyminiszter volt, elnézte, hogy rezsimje alatt erdélyszerte nyakra-főre bocsátották szöpné a magyar bírákat és akkor nem jutott eszébe, hogy utánaézzen, vajjon az elbocsátott bírák táplálnak-e ellenséges magatartást a román állam ellen, vagy sem? Nem jutott eszébe, hogy az állásuktól felfüggesztett bírák jellemét vizsgálja: van-e benne csak egy szemernyi is a sötét összeesküvők karakteréből? Pedig a bíróságok is éppen olyan ártatlan, éppen olyan csudaderék polgárokból álltak, mint amilyen derék honpolgárok a most aposztrofált urak — hígyje el, miniszter ur!«

A spanyol király ígéretet tett Genfben a diktatura megszüntetésére

Kordovai beszédét megcsönkítva közölték a külfölddel

Párisból jelentik: Ismeretes, hogy XIII. Alfonz spanyol király nemrég Kordovában beszédet mondott, amelynek csak egyetlen részét közölték a külfölddel és pedig azt a részt, amelyben a király Blasco Ibanez regényirónak ellene intézett támadásaival foglalkozik. Itt úgy tudják, hogy a direktórium cenzurája tiltotta le a királyi beszéd többi részleteinek a külfölddel való közlését és ezt azzal magyarázzák, hogy XIII. Alfonz király súlyosan bíráló szavakat mondott a diktatúráról.

Beszédeben állítólag kijelen-

tette a király, hogy a diktatúrát bizonyos körülmények menthetővé teszik, de azt nem szabad állandó rendszerre tenni. Alfonz király beszédeben állítólag azt is kijelentette, hogy mint alkotmányos király akar meghalni. Másrésztől azt a hírt terjesztették, hogy a Népszövetség tanácsánál szereplő, Spanyolországot képviselő diplomata útján XIII. Alfonz Genfben formális ígéretet tett arra, hogy rövidesen visszaállítja Spanyolországban az alkotmányos uralmat.

„A Luther-kormány: közeledés a monarchia felé“

Westarp beszéde a birodalmi gyűlésen — A szocialisták bizalmatlanok az új kormány iránt

Berlinből jelentik: Dr. Luther birodalmi kancellár teljes kormányval mutatkozhatott be a birodalmi gyűlésen. Az új pénzügyminisztert, dr. Schliebent, közvetlenül az ülés megkezdése előtt nevezték ki. Dr. Schlieben, a birodalomgyűlés szölső jobboldalához tartozik. Izig-örig reakciós ember, ékeseredett ellensége a köztársaságnak és csak nemrégiben történt, hogy mint a Johanna-rend lovagja, a porosz király kezébe hűségességet tett. Luther kabinetjében a német nemzetieknek most négy fontos tereájuk van és dr. Schlieben kinevezésével a kabinet súlypontja erre a pártra esik, úgyhogy most már a kabinetben való német nemzeti vezetésről lehet is beszélni. Közlekedési miniszter Krohne volt közlekedési államtitkár lett, a német néppárt tagja.

A miniszterelnök kormánynyilatkozatának felolvasását a kommunista-párt zavarta közbeszólásokkal, a többi párt sem tetszést, sem nem tetszést nem nyilvánított. A német nemzetieknek és a centrumnak a fogadtatás feltűnően hideg volt.

A köztársasági pártoknak azzal igyekezett a kedvében járni a kormánynyilatkozat, hogy hangsúlyosan kijelentette, hogy az új kormány az 1919 augusztus 15-iki köztársasági alkotmány jogi alapján áll és minden olyan kísérletet, amely a köztársasági alkotmányt erőszakos, vagy törvénytelen eszközökkel meg akarja változtatni, a kormány hazárdulásnak fog tekinteni és ehhez ké-

pest fogja üldözni. Mindjárt utána azonban — nyilván a német nemzetieknek a kedvéért — hozzátette, hogy az alkotmányon a kormány meg fogja tenni azokat a javításokat, amelyek az állam gyógyulása érdekében szükségesek.

Igen óvatos volt az új kancellár a külügyi politikáról szóló passzusban. Itt mindössze annyit mondott, hogy a kormány a világ tartós békéjének megvédésére fog igyekezni. Külpolitikáját az fogja irányítani, hogy elődje külpolitikáját folytassa.

Luther védekezése a reakció vádjai ellen

Dr. Luther kancellár a külföldi sajtó képviselői előtt ismertette kormányának külpolitikai programját és belpolitikai szándékait.

— Azt olvasom külföldi lapokban, — mondotta a külföldi újságíróknak — hogy kormányom reakciós és hogy én minden erőmből igyekszem a Dawes-tervezetben és a londoni egyezményben lefektetett megállapodásokat lerombolni, holott én minden erőmmel küzdöttem azért, hogy a londoni tanácskozásnak sikere legyen. Nem tételezhetik fel rólam, hogy én elődeimnek eddigi külpolitikai irányvonalától eltérök és eldobom magamtól mindazokat az eredményeket, amelyeket az előző kormányok nagy nehézséggel elérték. Ezeknek a kormányoknak én is tagja voltam, az eredmények tehát részben az én munkálkodásomhoz is fűződnek.

— A külföld parlamentáris többségi kormányt kíván. Nem vagyok pártember, hanem pénzügyi kapacitás, tehát nem valószínűségi számítás, hanem józan megfontolással mondhatom, hogy a kormányom háta mögött álló többséget kielégítőnek tartom. Hogy mennyire nem vagyunk reakciósok, munkásellenesek, annak bizonyosságul hivatkozom arra, hogy a kolómunkások napi munkáját nyolc órára csökkentettük. Másfelől a Dawes-tervezetben és a londoni megegyezésekben lefektetett terhek elosztása, tehát az adó-reform is a mi kormányunk feladata.

Szocialisták és fajvédők összecsapása a birodalmi gyűlésen

A birodalmi gyűlés kedd délelőtt megkezdte a kormányprogram fölötti vitát. Breitscheid szocialista képviselő felszólalásában kérdést intézett a külügyminiszterhez, hogy a kölni zóna kiűritését tárgyalásokkal nem lehetett volna-e elérni. Beszélt az antant ellenőrző bizottságának vádjairól és ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy a birodalmi hadügyminiszternek nem szabadna megvárnia az ideiglenes önkéntesek gyerekes itélőit.

Breitscheidnek erre a kijelentésére óriási botrány tört ki. A nemzeti-párti képviselők a padokat verték és úgy kiáltoztak a szociáldemokraták felé. Hennig faivédő képviselő ezt vágta oda a szónoknak:

— Francia bérenc! Ezért fizet önnek Franciaország.

— Ön semmikéllő! felelt vissza Breitscheid.

Az elnök több képviselőt rendre utasított és a rendet nagynehezen helyreállította.

A szociáldemokraták bizalmatlansági indítványa

Breitscheid ezután előterjesztette a szociáldemokrata-párt bizalmatlansági indítványát. Kifejtette, hogy a szociáldemokraták nem viselkednek bizalommal a Luther-kormány iránt, amely teljesen jobboldali, reakciós. A kormányt óva intette a Franciaországgal szembeni vámbóborutól, amely megnehezítené a békés törekvést. Herriot-kormány helyzetét és esetleg újabb nyeregbe segítené Párisban Millerandékat. A szociáldemokrata-párt, hangsúlyozta, kívánja a panamák tisztázását, amelyet bizonyos körök úgy akarnak szellőztetni, hogy vele a köztársaságot diszkreditálták.

A német nemzetiek, a néppárt, középpárt, a bajor néppárt és a gazdasági egyesülés pártja a szociáldemokraták indítványával szemben bizalmi indítványt terjesztettek elő. Westarp nemzeti képviselő pártja álláspontját a következőkben fejtette ki:

— Készek vagyunk arra — mondotta — hogy a kormánynyilatkozatot elfogadjuk és támogassuk a kormány programja megvalósításában. De csak akkor leszünk ebben a helyzetben, ha a többi polgári pártok is egységesen csatlakoznak a kormány politikájához. Ha a többi pártok fenntartják maguknak azt a jogot, hogy külön álláspontot foglaljanak el, az esetben mi is igénybe vesszük szabad elhatározási jogunkat. A nemzeti pártnak a kívánsága, hogy tisztítsák meg a közéletet a korrupciótól, a panamától. A kormányának kötelessége a hazafias mozgalmat fejleszteni. A Luther-kabinetből, véleménye szerint, már csak egy lépés a monarchiához.

A jobboldalról erre a megjegyzésre ilyen felkiáltások hallatszóttak:

— Végre, hála istennek!
A baloldalról ezt kiáltották a nemzetiek felé:

— Most elarulták magukat!

Vestarp ezután kijelentette, hogy a londoni egyezmény terhei elviselhetetlenek Németország számára. A külni zóna kiűritésének kérdésében az antanthoz intézett német jegyzék, szerinte, nem mutatott rá eléggé a német sérelmekre. A nemzeti párt az alkotmányt elismeri, de követeli, hogy a keresztény szellemet vigyék be az államéletbe.

Fehrenbach centumpárti beszédében azt hangoztatta, hogy pártja elvárja a kormánytól, hogy az eddigi külpolitikát fogja folytatni.

Scholz német néppárti üdvözölte az új kormányt, kijelentvén, hogy pártja Stresemann külpolitikáját tartja a legcélszerűbbnek.

Gelike asszony, a kommunistapárt nevében rámutatott arra, hogy Vestarp beszéde nyílt hadüzenete a monarchista ellenforradalomnak, a mellyel szemben a német proletárságnak fel kell készülnie.

Gyujtogatással vádolt malomtulajdonosok

Beckereksől jelentik: Január 12-ike napján, eddig még tüzetesen föl nem derített ok miatt kigyuladt és porrá égett a sveti mihályi gőzmalom. A szokásos tűrendőri vizsgálatot megtartották, még azonban a tűz eredetéről megbízható fvilágosítást nem adott.

A csendőrség több gyanus jeltől arra következtetett, hogy a tűz keletkezésében részük van a malomtulajdonosoknak is. A nyomozás folyamán megállapították, hogy a tulajdonosok decemberben másfél millió dinárra emelték fel a malom biztosítási összegét.

A gyanújelek alapján letartóztatta a malom tulajdonosait: Ruppenpel Jakabot, Ruppenpel Adámot és Bohland Jakabot. A letartóztatott malomtulajdonosokat átkísérték a pancsevői ügyészségre. A letartóztatás ellen felfolyamodást jelentettek be, melyben szerdán fog dönteni a pancsevői törvényszék vádtanácsa.

A két Jellinek

Nem Jellinek Mortont tartóztatták le, hanem egy másik s éhámost

Budapestről jelentik: A Magyarország híradása nyomán megírta a Bácsmegyei Napló, hogy a miskolci csendőrség letartóztatta Jellinek Mortont, a nagysüllyi kőszepesalót. Ez a hír valótlannak bizonyult, amennyiben beigazolódott, hogy a letartóztatott ugyan Jellineknek hívják és szintén körözött szélhámos, de nem azonos Jellinek Mortonnal. A tévedést az idézte elő, hogy az őrizetbevetett fiatalember, amikor a csendőrség igazoltatta, Jellinek Mortonnak vallotta magát.

A csendőrségi nyomozás vezetője a következőket mondotta Jellinek Károly letartóztatásáról illetőleg:

— Nem Jellinek Mortont, hanem Jellinek Károlyt fogtuk el. Ez a Jellinek Károly 1919-ben, a kommun alatt Mezőkeresztesen tartózkodott. Ugy tudom, hogy vörös detektív volt, míg a Károlyi-éra alatt a budapesti városparancsnokságnál mint rendőri tanácsos helyezkedett el. Ugy beszélték Mezőkeresztesen, hogy Kun Bélával állítólag valami miatt szembekerült s amikor a vörösök átvették a hatalmat, menekülnie kellett. Ide, Mezőkeresztesre jött, ahol azután egy özvegyasszonnyal hosszabb ideig vadházasságban élt. A kommun bukása után felkerült Budapestre, ahol állítása szerint a Duna-bizottságnál nyert alkalmazást s szállításokat bonyolított le. E szállítások alkalmával előlegeket szedett fel, de a vállalat a szállításoknak nem tudott eleget tenni, mert mint mondotta, a románok elvették áruit. Azután valahogy Berlinbe került, majd Franciaországba, ahonnan Afrikába, az idegenlégióba jutott. Innen megszökött, szökése után a kontinensen

Milanóig gyalog jött, majd Varsóba jutott kalandos utakon, ahol utlevélt szerzett s első dolga volt felkeresni itt Mezőkeresztesen özv. Ádám Károlynét, akivel vadházasságban élt. A csendőrségnek gyanus volt, igazolásra szólították fel és azután el is fogták.

Jellinek Károly, amikor látta, hogy a csendőrségen összetévesztik Jellinek Mortonnal, kihasználta ezt a számára kedvező helyzetet és azt vallotta, hogy

ő csakugyan Jellinek Morton. Így is viselkedett egészen hétiön délután négy óráig, amikor bevitték a miskolci ügyészségre és ott megkezdtek a kihallgatását. Ott azután hamarosan ki derült, hogy bár csakugyan egy szélhámos Jellinek került a hatóság kezére, de nem az a Jellinek Morton, akit az egész világ rendőrsége keres. Kihallgatása után letartóztatták. A miskolci királyi törvényszék fog felette ítélni.

TROCKIJ BUKÁSA

A KOMMUNISTA KÖZPONTI BIZOTTSÁG FELMENTETTE NÉPBIZTOSI ALLÁSÁTÓL

Moszkvából jelenti az Orosz Táv-irati Iroda, hogy a kommunista-párt központi bizottsága legutóbb foglalkozott Trockijnak a kommunista-párttal szemben elfoglalt álláspontjával. A központi bizottság ülésén felolvasták Trockij levelét, a melyben a hadügyi népbiztos tiltakozik az ellen a vád ellen, hogy ő a leninizmus revíziójának politikáját folytatná, hogy különállásra törekednék a pártban és hogy fegyelmetlenséget tanúsít a párttal szemben. Kijelenti, hogy ő kész volt bármilyen munkát, bármilyen állásban vagy akár állás nélkül is bármely pártellenőrző szervezetben ellátni. Hadügyi és tengerészeti népbiztosi állásából való felmentése tehát nem szükséges.

A központi bizottság ezután két szavazat ellenében valamennyi szavazattal, míg a központi ellenőrző-bizottság pedig egyhangulag (ketten nem szavaztak) elhatározta, hogy Trockijt erélyes intelemben része-

síti, hivatalától felmenti, a forradalmi haditanácsban való közreműködését lehetetlennek mondja ki és a Trockij további munkássága feletti döntést a központi bizottság a legközelebbi pártgyűlésig elhalasztja. Ha Trockij továbbra is vétene a fegyelem ellen, akkor a politikai területen való további működését lehetetlennek jelenti ki és a központi bizottság indítványt tesz eltávolítására.

A határozat megokolásában a bizottság különösen hangsúlyozta, hogy Trockijnak parasztellenes szerepe a jelenlegi politikai helyzetben föltöbb veszélyes, miután a párt a városi iparosság és a parasztság együttműködésére törekszik. Ez az indoklás természetesen csak kifogás. Sokkal őszintébb az indokolásnak az a pontja, amely szerint Trockij levelében nem tett le antibolszvista magatartásáról, hanem csak a formális lojalitás kifejezésére szorítkozott.

A dunaföldvári hóhér

Lederer Gusztáv rémtettei a Prónay-különítményben Salm gróf pribékje volt a rablógyilkos csendőrfőhadnagy

Budapestről jelentik: Lederer Gusztáv, a gyilkos csendőrfőhadnagy bünygyében még mindig nem fejezték be a vizsgálatot, amely most Lederer korábbi büntetteinek felderítésére irányul. Már a rendőri nyomozás folyamán megállapították, hogy Lederer, amikor a Prónay-különítmény tagja volt, több embert gyilkoltatott meg és ő maga is közreműködött a gyilkosságok végrehajtásában.

Lederer akaszt

Kovács Jenő dunaföldvári szállótulajdonos részletesen elmondta, mint akarta őt is felakasztani Lederer és hogyan gyilkolta meg Kovács sógorát, Stein Sándor kereskedőt.

— Egy vasárnapi napon történt — mondta Kovács — hogy engem és egy Halasi nevű ember fiával együtt, valamint sógoromat, kihurcolták a dunaföldvári Nemzeti szállóba, hogy végezzenek velünk. Halasi és fiát a piactéren maga Lederer kötötte fel, majd amikor ezzel elkészült, gróf Salm Hermannal odajött hozzám. Salm gróf így szólt hozzám:

— Na zsidó igazold magad! Az vagy?

— Igen — válaszoltam, — mire Salm gróf odaszólt Ledererhez:

— Akkor gyérünk, fel kell kötni!

— Lederer odajött hozzám — folytatta Kovács — és a nyakamra illesztette a kötelet. Ekkor Salm gróf azt mondta, hogy fizessék százezer koronát az életémért. Fereny református lelkész közbelépésére azután Lederer beleegyezett abba, hogy tízezer koronát adjak, amit át is adtam neki. Egy óra múlva Salm gróf és Lederer a lakásomra jöttek és még ötvenezret kö-

veteltek, a hatás kedvéért pedig Lederer ismét a nyakamra akasztotta a hurkot. Ekkor segítségemre jött dr. Kovács Péter plébános is és feszülettel a kezében könyörgött Salméknak, hogy ne bántsanak. — Fel kell kötni őket! — mondotta Lederer és eltuszkolta a papot. Ebben a percben lépett be beteg sógorom a szobába, Lederer nyomban hozzáugrott és azt mondta: »Hát akkor te dögölsz meg helyette« és kicipelte az uccára. Ott Lederer sógorom nyakába akasztotta a kötelet és egy másik tisztársával felkötötte a szerencsétlen embert egy akáciára. Amikor felkötötték, nagyot reccsent a fa és a sógorom alatt letört az ág. Lezuhant a porba de feltápázkodott és futni kezdett a gyilkosai elől. Közben eldobta a kötelet is, de Lederer utánaeredt, leoldotta nadrágszíját és azzal a falu szemelattára kötötte fel Stein Sándort egy másik fára.

Lederer többi áldozatai

Lederer ezenkívül felakasztotta Weiner Mór kereskedő vejét, agyonlőtt egy Futó nevű fiút és Szerk Endre kereskedőt. Böleskén felakasztotta Lefkovic Izidor kereskedőt és agyonvert egy Somló György nevű fiatalembert.

A vizsgálatot most ezekre a gyilkosságokra is kiterjesztik.

Lederer mint rablóvezér

Kovács Jenő ezután még azt is elmondta, hogy Lederer lakásukat teljesen kifosztotta. Elvitte a család ékszereit, a kasszát kiűritette, összeszedtek negyven libát, két hatalmas hizót, vagy huszonöt pár csirkét, az összes kacskákat, az élőkamrából az egész lisztkészletet, továbbá egy tehenet és mindezt koszon szállította el.

Az elrablott holmik ellenértékéül Lederer átadott Kovácsnének egy kilencszáz koronáról kiállított rekvirálási cédulát.

Az ügyészség vádindítványra Dr. Maklav Emil ügyészségi al-elnök kedden befejezte a Lederer Gusztávné és Lederer Sándor elleni vádindítványt és erről az újságírók előtt részletesebben nyilatkozott. Kijelentette, hogy kizártnak tartja, hogy Ledererék Kodelkát agyonlőtték volna, mert a vékonyfalu Tölgyfa-uccai házban a lövés zaját a szomszédoknak meg kellett volna hallani. Az a feltevése, hogy Kodelkát megfojtották, ami a vád szempontjából rendkívül fontos, tekintettel arra, hogy ebben az esetben Lederer né nem mint bűnöző, hanem mint tettes kerülne a vádlottak padjára.

Lederer Sándor ellen orgazdaság és bünpártolás címén emelnek vádat. Az ügyészségi alelnök szerint ugyanis Lederer Sándor segítségével csak utólagos, mert azt bebizonyították látiák, hogy a hulla feldarabolása után Lederer Sándor tudott arról, hogy a kofferekben, amelyeket Soroksárra segített szállítani, a meggyilkolt Kodelka Ferenc hentesmester hullájának részei vannak. Bebizonyíthatónak látja az ügyészség azt is, hogy amikor Lederer né átadta Lederer Sándornak a hatvanöt milliót és abból öt milliót neki ajándékol adott, Lederer Sándor tudta, hogy a meggyilkolt Kodelkától elrabolt pénzt bizták rá. Ezért emelnek ellene bünpártolás és orgazdaság címén vádat.

A koldusasszony szerencséje

Egy amerikai milliomos nő felkutatta anyja jöltezőjét

Nagyváradról jelentik: Regénynek be-ülő, rendkívül érdekes történet foglalkoztatja most Nagyvárad közönségét. A történet egy diplomáciai uton érkezett konzuli átiratból bontakozott elő, amelyben a clevelandi konzulátus arra kéri a nagyvárad rendőrséget, kutassa ki, hogy a Nagyváradon született és onnan elszármazott Regényi Emiliának, aki talált gyermek volt, kik voltak a nevelőszülei. Kéri pedig ezt azért, mert Regényi Emilia leánya, a Clevelandban lakó roppant gazdag Dozsák Emilia asszony dusan megakarja jutalmazni az édesanyja nevelőszüleit.

A nyomozás folyamán a rendőrség a következőket állapította meg:

1858-ban, Nagyvárad akkori rendőrfőnöke egy hajnai inspicálás alkalmával a Szent László téren egy kitett gyermeket talált. A csecsemőleánykát magához vette és Regényi Emiliának nevezte el. Egy ideig magánál tartotta, majd később odaadta Keczei Mihálynak, Sal Ferenc polgármester huszárjának. Keczeinek nem volt gyermeke, szívesen fogadta a szép kis Emiliát, akit tizenöt éves koráig nevelt anélkül, hogy bárkitől egy fillér tartásdíjat kapott volna. Regényi Emilia tizenhat éves korában elhagyta nevelőanyját, Budapestre s innen Amerikába költözött. Férjhez ment s évekkel ezelőtt Clevelandban elhunyt. Leánya Dozsák Emilia asszony bizonyára sokszor hallotta édes anyjától elbeszélni az ő különös élet-történetét. Hallott a nagyvárad rendőrfőnökről, Szász Mihályról, aki őt megtalálta és Regényi Emiliának elkeresztelte, halott Keczeinéről, a jóságos nevelőanyjáról.

A dús gazdag clevelandi asszony elhunyt édes anyja emlékének akart áldozni, amikor keresni kezdte a Regényi Emilia nevelőszüleit és meg akarta őket jutalmazni.

A rendőrség rá is talált özvegy Keczei Mihálynéra, egy nyolcvanhat éves koldusasszony személyében. Amikor elmondták neki, hogy Regényi Emilia leánya még életben van s Amerikából dollárokat fog neki küldeni, mert az

anyját felnevelte, ijedten kérdezte:

— Mi az a dollár, kérem?

— Pénz, sok pénz.

— Nem kell már ez nekem, meghalok és már neim sokára, mincként már a pénz nekem?

Kecseliné szerencsésjének híre persze befutotta a messze környéket. Mindenki hozza neki a jó falatokat, mindenki kedvezni akar neki. A rongyos, elványadt öreg koldusasszonyt a dollár nimbuza egyszerre népszerűvé varázsolta.

Öngyilkos szubotikai földmives

Felakasztotta magát, mert családját feljelentette

Kis Mihály negyvenhároméves szubotikai földmives néhány héttel ezelőtt merényletet akart elkövetni leánya ellen, hozzátartozói azonban észrevették és értesítették a rendőrséget, amely Kist őrizetbe vette. Amikor fel akarták kísélni a rendőrségre, a lépcsőházban átvette magát a korlátot és kifüggesztette a lábát. A mentők beszállították a kórházba, ahonnan hétfőn bocsátották el gyógyultán.

Kis, amikor a kórházból hazament Kalimegdán uca 11. szám alatti lakására, feleségének azt mondta, hogy vessen neki ágyat a kamrában, mert le akar feküdni. Kívánságát teljesítették is, azonban egész éjjel ügyeltek rá mert attól féltek, hogy öngyilkosságot kísérel meg.

Kedden délelőtt őrizet nélkül hagyták, mire Kis felakasztotta magát. Mire hozzátartozói észrevették, már halott volt. A rendőrség részéről Blázics György ügyeletes rendőrkapitány és dr. Osztrogonác Béla rendőrorvos mentek ki a helyszínre. Dr. Osztrogonác már csak a halál beálltát állapíthatta meg.

Nyolc rab megszökött a pécsi fogházból

Egy életfogytiglani fegyházra ítélt rablőgyilkos is köztük volt

Pécsről jelentik: A pécsi törvényszék szombaton foglalkozott Werle Győző bűnügyével, aki 1919 február 6-án, a megsejtes alatti elkövetett sok más és szinte sorozatos bűntény elkövetése után két évköztársának, Löffler Jánosnak és Bordás Károlynak a segítségével megtámadta, majd meggyilkolta és kirabolta Vajda Sándor gyűdi fuvarost. A pécsi törvényszék a tárgyaláson Werle Győzőt szándékos emberöléssel párosult rablásban mondta ki bűnösnek és ezért életfogytiglani fegyházra ítélte. Werle felebezést jelentett be.

Az ítélet után közölték vele azt is, hogy a legközelebbi napokban Budapestre szállítják, ahol külön kell még felnie tizenkét rendbeli betöréses lopásért. Az ügyészség intézkedésére a Budapestre való szállításhoz a fogház nyomdájába rendelték munkára, hol korábban is különféle munkálatokat végzett. A fogház nyomdájában rajta kívül még hét másik fogoly dolgozott. A foglyok hétfőn a délutáni órákban teljesen felügyelet nélkül maradtak, azonban a nyomda ajtaja rájuk volt zárva. Este a nyomdában kéznél levő szerszámok segítségével lefeszítették az ablakok acélsodronyát, majd kivették a falakból az ablakot elzáró vasrudakat és Werle Győző hét társával együtt az ablakot át megszökött. Az őt a köddel párosult esti sötétségben nem vette észre a szökést. Mintegy félórával a szökés után nyitott be a nyomdahelyiségbe az egyik börtönőr, hogy a rabokat celláikba kísérelje, azonban valamilyen nyírnél hült helyét találta. Jelentést tett a szökésről a fogház igazgatóságának, amely a rendőrség segítségével azonnal hozzálátott üldözésükhöz. A nyomozáshoz rendőrkutyákat is igénybevettek, azonban nem sikerült a szökővénnyeket kézrekeríteni.

Ulaint két havi fogházza itélték

Az ébredők zajosan tüntettek a bíróság ellen

Kecskemétről jelentik: Kedden délelőtt hirdette ki az ítéletet a kecskeméti törvényszék az ingyenes részvények büntörében. A bíróság bűnösnek mondta ki dr. Ulain Ferencet két rendbeli, felhatalmazásra hivatalból üldözendő rágalalmazás vétségében Cegléden 1923 július 25-én megtartott beszéde miatt, amelyben a kormány és a nemzetgyűlés tagjairól kijelentéseket tett. A Magyar Általános Hitelbankról azt állította, hogy csak ilyen pénzügyi politika mellett lehetséges az, ami a legutóbbi hetekben is történt, hogy a Magyar Általános Hitelbank a folyó részvények bevezetésénél közel 300 millió koronát osztott szét közfunkcionáriusok és képviselők között.

Ezért a törvényszék Ulain Ferencet kéthónapi fogházbüntetésre és 2 millió korona pénzbüntetésre ítélte.

Az indoklásban a bíróság elfogadta fényként, hogy a bankok egyeseknek kibocsátási áron juttattak részvényeket, ebben azonban a bíróság nem lát kedvezést a bankok részéről, csupán előzékenységet vagy üzleti élelmességet. A bírói indoklás szerint a bankoknak nem volt szándékuk, hogy lekötözzék a kormány, vagy a nemzetgyűlés tagjait.

Tényként állapítja meg a bíróság, hogy a Dorogi Gummi részvényei-

nek kibocsátásakor egyeseknek utólag küldtek antedatált leveleket, hogy számukra vettek részvényeket kibocsátási áron és hogy ilyen leveleket közfunkciókat teljesítő férfiak is kaptak, azonban megállapítja, hogy ez sem kedvezés, mert az illetők kérték, hogy részvényeket vásároljanak számukra, a bankkal összeköttetésben álltak és a bank csak bankszokásnak tett eleget.

A köztisztviselők sérelmére elkövetett rágalalmazás alól azért mentette fel a bíróság Ulaint, mert nem az egész köztisztviselői kart rágalmazta meg, csak egyeseket, akiknek magánvadászra lehetne csak eljárni Ulain ellen.

Az ítélet kihirdetésekor óriási zaj támadt a teremben, amelynek közönsége között tulnyomószámban voltak ébredők. Az ügyész felebezett, mert a bíróság felmentette Ulaint a köztisztviselők ellen elkövetett rágalalmazás vádjá alól. Ulain idegesen állt fel és rekedten jelentett be felebezést. Az ébredők zajos ovációkat rendeztek Ulain mellett. A bíróság elvonult az emelvényről, anélkül, hogy az ébredők a zajos ovációt rendre írték volna. Az ébredők a terem közepére tódulva ünneplétek Ulaint és a bíróság után kiabáltak:

— Majd másképp lesz ez Budanesten!

Haldoklót veszek napi áron!

Beteg embereket árvereztem

Közismert Aladár, a kitűnő vállalkozó tegnap délután a kávéházban egy félre- cső helyre huzott, ahol szokott besülettegével a következő előnyár- ajánlatot tette:

— Iratkozzon be az én »Jó lélek« című halottas társaságomba, amíg nem késő. Alapító tag lehet és ha meghal, az örökösök száz ezer dinárt kapnak kápé.

A csábító kilátás, hogy szegény örökösök egyszintenciáját ilyen szépen biztosíthatom, egy pillanatra megszédített, de sikerült erőt venni magamon és huszonégyóra gondolkodási időt kértem. Rövid önálló töprengés után levontam az összes konzekvenciákat és elhatároztam, hogy függetlenségemet megörözve, én is alapítok egy halotti társaságot. Mert miben is áll egy ilyen vállalkozás? Az ember összeszed, mondjuk ötszáz alapító tagot, akik minden haláleset idején befizetnek fejenként ötven dinárt. Vagyis ha én beíratom a nagynénémet, akinek súlyos gyomorrákja van, ugy haláleset idején mint bánatos unokaöccs, huszonötezer dinárt örökölök. Kétezerből egész csinos maradást lehet rendezni, a többi pedig marad tisztán az enyém. De az ilyesmi reszkir dolog persze, mint a legtöbb jónak, ennek is megvannak a maga árnyoldalai. Mert amilyen pechem van nekem, a nagynéni képes lenne felgyógyulni. Először is megszerkesztettem az alapszabályokat, majd felhívást bocsátottam szét és »Isten kebelén« címmel megalkultnak jelentettem ki halotti társaságomat. Aztán a következő apróhirdetést adtam le a lapokba:

Kétszáz dinárt fizetek minden jó címért. Szükségem van öreg s le- hetőleg nagyon beteg emberek címére, akik vagy maguk, vagy családjuk beleegyeznek, hogy temetkezési halotti társaságba beirathassam őket. Öngyilkosokkal az üzletet felesleg megesimálok. Leveleket »NAGYVALLALKOZÓ« jellegre a kiadóhivatalba kérek.

A hirdetésre rengeteg ajánlat érkezett, sohase hittem volna, hogy ilyen beteg ez a város, csupa gyomorteké- lyes, rákos, leprás, tüdővésztes, érelme-

szesedett, cukorbeteg, kólikás stb. stb. emberek, akik mind a sir szélén állottak. Valóságos aranybánya. Akadt köztük például egy többszörös gutaütött, aki orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy a legközelebbi gutaütése biztos halállal fog végződni. Különösen megindító volt egy öngyilkosjelölt levele:

Aljas hullarabló,

aki nem szégyell a mások holttestével kszetelni, csak a nyomor vizs rá, hogy a tollat undorral bár, de kezembbe ragadjam; maga piszok, keressen fel a lakásomon, Tabu-ucca 82., földszint, d. n. 2—4-ig, ha akar.

Kiss Kelemen.

A megrázó levélben közölt adatok nyomán nyomban a helyszínre siettem. Az ifjú öngyilkosjelölt nyomoruságos kis uccában lakik, ahol a madár se jár, egész a végén egy kis esőszkunyó formájú hajlékban. Amikor beléptem a pitvarba, belülről nagy zaj hallatszott, amelynek határozottan veszekedés jellege volt. Egy ingerült hang ezt üvöltötte:

— Maga szemtelen csirkefogó, van poája ilyen uzsora árat kínálni ifjú életemért?

Jelenlétem cseppet sem zavarta őket és a másik férfi, akiben az »Örök csendesség« című halotti társaság vezérigazgatójára ösmertem, így szólt:

— De edesem, tizezer dinár . . .

— Mars ki! Coki ki innen! — bögött a halálraszánt fiatal ember, akit vörig sértett ez a taksa, amelyben saját személynök lebecsülését látta és az »Ö. Cs.« direktora sietve távozott. Aztán hozzám fordult. Rövid, de velős megbeszélésünk így folyt le:

En: Halál neme?

Ö: Revolver.

En: Idő?

Ö: A pénz átvételétől számított ötvenedik napon.

En: Mért unta meg az életét? Noe?

Ö: (bólint.)

En: Reménytelen szerelem?

Ö (hevesen): Frászt!

En: Mennyit kér?

Ö: Huszonötezer dinárt kápé

En: Sok.

Ö: Huszezer. Ez az utolsó ár.

En: Tizennyolcezer.

Ö: Tizenkilenc, maga disznó.

En: Gemacht. De ha közben kibékülnek a nővel?

Ö: Ki van zárva! Ha mégis megtörténne, akkor becsületszavainra visszafizetem a pénzt.

En: Becsületszavára? Az más, akkor persze rendben van. Majd holnap eljövök perfektuálni az ügyet. A viszontlátásra!

Ö: Ifjú életemet ilyen ocsón kapja meg, maga gaz zsvány! (beteszi az ajtót utánam.)

Másnap a manikűrös nő látogattam meg, aki azonban sajnálkozva hozta tudomásomra, hogy az ő betegét már lestoppolta a szomszéd szabó, aki szintén felhalottakban utazik.

A gutaütött ember éppen haldoklott, amikor odaérkeztem. Ágya körül a bánatos család és az »Édes túlvilág« című halotti társaság ügynöke álltak, indulatosan vitatkozva:

— Én nem akarok meghalni! — hörgögte a csökönyös gutaütött, mire az É. T. ágense gnyoson leintette:

— Mit? Hogy maga nem akar meghalni? Csak rá kell nézni kendre . . .

De az öreg megkötötte magát és halni se akart a beiratásról. A rokonok gyönyörű zenestemetést helyeztek kilátásba, de a makrancos öregur nem dőlt be és követelte, hogy halála után egések el hült hamvait.

— Van szíved így bánni a családdal? — próbált lelkére beszélni a tanti — nem sokkal szebb kiint feküdni a virágos temetőben, csupa ösmérésök között, mint elégni egy bűdös kemencében? Ha akarod, odatemetünk a Rozi mellé . . .

Ez hatott. Nem tudom mi köze volt az öreg gutaütöttnök a Rozsihoz, de beleegyezett és aláírta a halottlevelét. Míg a család az É. T. emberével alkudozott, az öregur elmesélte, hogy rokonainak türelmetlensége kergeti a sírba.

— Alig várják, hogy elszálljon belülem a lélek. Meg akarnak mérgezni. A tejmet mindíg megköstöltem a macskánkkal, mielőtt meginnám.

Háta mögött a tanti köröket irt le a kezével és olyan mozdulatot tett, mint ha kávét darálna. Ami azt jelentette, hogy az öregurnak nincs helyén az esze, szóval bolond. Legalább is a tantinak ez a véleménye. Hirtelen felcsattan a sógor hangja a sarokból:

— Harmincezret egy ilyen tuti hullárért! Hát akkor inkább örökké éljen! — és odajött hozzám.

— Az ur mit ád?

— Harmincötöt — mondtam és a konkurrenst kirázta a hideg.

— Harminchatezer — ígért rá fájdalomasan.

— Harmincnyole — licitáltam gaval- lérosan.

— Harmínkilenc.

— Negyven — mondtam zordan.

— Negyvenegy — nyögte az É. T. ügynöke és vértizzadt.

— Negyvenkettő — mondtam és a család lélegzetviasszafojtva figyelt.

Ekkor a konkurrens vette a kalapját. Bennem megdermedt a léhallet.

— Na, kidöltünk? — mondtam gnyosan — negyvenötért átengedem, kell? — és majd megütött a guta a félelem- től.

— Ez az utolsó szava? — szólt vissza az ajtóból.

— Odaadom negyvenháromért is, de csak magának! — kiáltottam majdneem sírva.

— Tartsa meg! — üvöltött és bevágta az ajtót.

A vén gutaütött így végérvényesen a nyakamba maradt. A család körülfogott és melegen gratulált. Mindjárt meg is kötötték a szerződést.

— De az öregur egyelőre nagyon jó színben van! — mondtam a bucsunál, amikor a sógor előleget emlegetett.

— Csak tessék ránküzni! — nyugtatott meg a tanti és én láttam a szeméből, hogy az öreg napjai megvannak számlálva.

(T.)

Franciaország behajtja követeléseit Oroszországon Kraszin látogatása Herriotnál

Párisból jelentik: Herriot miniszterelnök kedden fogadta Kraszin orosz nagykövetet. Herriot hangsúlyozta, hogy annakidején, amikor az orosz szovjet nagykövetnek Párisban való akkreditálásáról volt szó, kikötötték, hogy a két állam kormánya egymás belügyeibe semmi módon nem avatkozhat bele. Ráért ezután az orosz adósságok ügyében küszöbön álló tárgyalásokra és itt kifejtette, hogy a francia kormány semmiképpen sem fogja jogos igényeit feladni. Herriot a beszélgetés alkalmával egyben tiltakozott Rikovnak, az orosz szovjet tanácselnökének nyilatkozata ellen, amelyet ez az orosz adósságok kérdésében tett. Kijelentette, hogy ebben Franciaország belügyeibe való beavatkozást lát az orosz kormány részéről. Leghelyesebbnek tartaná, hogyha az orosz szovjetkormány az adósságok kérdésében hivatalos kijelentést tenne, amellyel a francia közvéleményt is megnyugtathatná.

Autószerencsétlenség a mokriini országúton Felborult egy autóbusz

Mokrinból jelentik: Súlyos autószerencsétlenség történt kedden a mokriini országúton. Egy utasokkal teli autó felborult, szerencsére azonban halálest nem történt, csupán kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek az autó utasai.

A Keceli-féle szentai autóvállalat egyik autója tele utasokkal kedden reggel indult el Mokrin felé. Utközben a kocsik egyik kereke eltört, mire a kormány elhajolt úgy, hogy az autó felborult. A gép kormányánál ülő Keceli az autó alá esett és súlyos sérüléseket szenvedett. Marton János mokriini kereskedő pedig kiesett az ut szélére, kisebb zúzódásokon kívül azonban komolyabb baja nem történt. Az autó többi utasai szintén megsérültek. A sebesülteket kocsikon visszazárállították Szentára.

Letartóztatták az új német belügyminiszter vejét

A Barmat-ügy újabb fejleményei

Berlinből jelentik: A Barmat-ügyben kedden újból szenzációs letartóztatások történtek, amelyek a nagy pénzügyi botrány által felkavart izgalmakat újból életre keltették. A rendőrség letartóztatta a Trianon Filmgyár r.-t. vezető igazgatóit: a Schratter testvéreket, továbbá a Wohnstätten r.-t. vezérigazgatóját, Bretzelder titkos tanácsost, a részvénytársaság volt igazgatóját, Wentzel dr.-t. Schilde német nemzetipárti képviselő vejét. Ez a letartóztatás annál nagyobb feltűnést kelt, mivel a letartóztatott apósa, Schiele Márton — mint ismeretes — a Luther-kormány belügyminisztere.

Letartóztatták azonkívül az említett részvénytársaság felügyelőbizottságának elnökét, Glasz titkos tanácsost is. A bíróság a Trianon-társaság összes könyveit lefoglalta. A Wohnstätten r.-t. több mint 30 millió aranymárkát kölcsönzött a Trianon r.-t.-nak, amelyből most semmi sem térül vissza. A Wohnstätten-társaság a birodalmi munkaügyi miniszternek alapítása. Sem ez, sem a Trianon nem tartozik a Barmat-koncernbe, de mindkettő szoros pénzügyi összeköttetésben áll a Barmat-

koncern vállalataival és a letartóztatások a Barmat-ügyből kifolyólag történtek. A letartóztatottakat később ese szabaddábra helyezték, de a vizsgálat folyik ellenük.

A román ellenzéki pártok fuzióról tárgyalnak

Egységes front Bratianu ellen

Bukarestből jelentik: A parlament közeli megnyitására való tekintettel újból előtérbe kerül a román ellenzéki pártok egységes frontjának terve. Az ellenzéki politikusok azt hangsúlyozták, hogy most már bizonyosan megalakul az ellenzéki front a liberális kormány ellen. Kedden az a hír terjedt el politikai körökben, hogy a Iorga és Maniu között felvett tárgyalások eredményesen végeződtek s mára proklamálni fogják a két párt fuzióját.

A Dimineata ebben az ügyben Argetoianuhoz fordult, aki kijelentette, hogy a hír alaptalan, mert bár a fuzióra vonatkozó tárgyalások előrehaladtak, de megegyezés még nem jött létre. Argetoianu hangsúlyozta ezúttal, hogy a kormányzás átvételéhez három párt együttműködése szükséges, az ő pártjác, a nemzeti párté és a parasztpárté.

A kormány felhivatalos lapja, a Vitorul az ellenzéki akciónak nem tulajdonít különösebb fontosságot. Az újság szerint az ellenzéki pártok sokkal jobban szíveskednek, semhogy valaha is belegyeznének abba, hogy egy másik párt kerüljön kormányra. Inkább a liberálisokat türik el az uralmon. Az ellenségeskedés — írja a Vitorul — nagyobb az egyes ellenzéki pártok között, mint az ellenzék és a liberálisok között. Végül azt hozza fel érvel, hogy egy ellenzéki párt egyedül képtelen a kormányzásra, a koalíciós kormánynak pedig nem lehet nagy jövőt jósolni.

Márffy fogházi levelezése

Kiss Ferenc vallomása az ügyészségen

Budapestről jelentik: A bombamerényletek pörének megszökött, majd szombaton váratlanul visszatért vádlottja, Kiss Ferenc kihallgatásra jelentkezett dr. Dolovschák Mihály ügyészéi jelenlétében. Előadta, hogy a büntetőhatóság rendelkezésére áll és szeretné megmutatni azt a helyet a fogházban, ahová a Márffy által hozzá csempészett leveleket elrejtette.

Szóval is megisméte Kiss Ferenc azt, amit a főtárgyalás befejezése után két nappal a Langer Jenő büntetőtörvényszéki elnökhöz intézett levelében már közölt, hogy tudniillik a fogházban Márffy állandóan levelezést folytatott a bombapör minden vádlottjával. Így ő is több levelet kapott Márffytól, természetesen fogházi csempészaton, amelyekben Márffy figyelmezteti, hogy vonja vissza beismerő vallomását, mert különben bűnhődni fog. Az egyik levélben fenyegetőzik Márffy, a másikban a beismerő vallomás visszavonására szólítja fel, a harmadik levélben pedig kioktatja, hogy a főtárgyaláson hogyan viselkedjék. Ebben a levélben arra tanítja ki Márffy Kiss Ferencet, hogy hivalkozzon arra, hogy a rendőrségen veréssel kényszerítették ki belőle a beismerő vallomást, a vizsgálóbíró előtt pedig azért tartotta fenn rendőrségi vallomását, mert félt, hogy ismét a detektívek kezébe kerül.

Kiss Ferenc Kovács Péter ügyészéi jelenlétében azután a fogházban végigvezette mindazokon a cellákon, amelyekben öthónapos vizsgálati fogsága alatt tartózkodott. A második és harmadik emelet nyolc celláját vizsgálták át a legtüzetesebben, még a csajkátartó deszkákat is eltávolították, de sehol sem találták meg a Kiss Ferenc által jelzett leveleket. Megmutatta Kiss Fe-

renc, hogy a titkoslevelek mögé hová rejtette a leveleket, de ott sem találtak semmit.

Kiss Ferenc ezután jegyzőkönyvbe mondta, hogy egy pincér közvetítette Márffy levelezését, aki abban az időben szintén a fogház lakója volt, de közben már kiszabadult. Kiss Ferenc vállalkozott arra, hogy hajlandó a levelezést közvetítő pincért az ügyészség elé állítani. A jegyzőkönyv felvételét után Kiss Ferencet az ügyészségről elbocsátották.

Nemes József pincér, aki később jelentkezett kihallgatásra, mindenben megerősítette Kiss Ferenc állításait. Elmondotta még, hogy Márffyon a rendőrségi megveretés legkisebb nyomát sem látta és arról a fogházban nem is panaszkodtak soha.

A kisiparos-kölcsön feltételei

A hitellezés feltételei meghiúsítják az akció sikerét

A Narodna Banka arról értesítette a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy a kisiparosok kölcsönakciójának feltételeit a pénzügyminisztérium jóváhagyta.

E feltételek szerint a legfeljebb 5000 dinárig terjedő kölcsön folyósításáért a kérvényeket az ipartestülethez kell beadni s a Narodna Banka illetékes főosztályához kell címezni. Az ipartestületek a kérvényeket az iparkamarák útján továbbítják. A kölcsönöket csak váltó ellenében utalják ki. A váltót a kölcsönvevőn kívül még legalább két iparosnak kell aláírni. Csak olyan ipartestületi tag folyamosodhatik kölcsönre, aki legalább három év óta önállóan üz ipart. Indokolni kell a kérelmet, meg kell jelölni a kölcsön célját s körül kell írni, hogy mire kívánja a kölcsönvevő a kölcsön összegét fordítani. Fel kell tüntetni a váltókötelezettek nevét, lakcímét s vagyonai viszonyait. Egy iparos legfeljebb tízezer dinárig vállalhat váltókezeséget. A visszafizetés három havonként öt egyenlő részletben történik.

A feltételekből kihagyták — vagy talán csak velünk felejtették el közölni — az állampolgársági okmányt, az erkölcsi bizonyítványt és az adóbizonylatot. Ezek az adminisztratív nehézségek azonban előreláthatólag meg fogják hiúsítani a kölcsönakció sikerét. Annyi munkával, amennyi az 5000 dináros kölcsön megszerzéséhez kell, a legtöbb iparos megkereshet legalább — ötezer dinárt.

A magyar nemzetgyűlés hatálytalanította a kizárásokat

Az ellenzéki blokk várakozó álláspontra helyezkedik

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlésen Scitovszky Béla házelnök az ülés megnyitása után javaslatot tett az ellenzéki képviselők kizárásának hatálytalanítására.

— A nemzetgyűlés karácsonyi és újévi szünete alatt — mondotta — az egyes pártok között a pártközi béke érdekében közeledés nem jött létre és én, akinek kötelességem mindent elkövetni a parlamenti béke helyreállítása érdekében, felvettem egy pártközi konferencia eszméjét. Őszinte sajnálatomra azonban ez a lépés nem vezetett eredményre. Érzem, hogy az elnöki állásnak tartozom azzal a kötelességgel, hogy kizárólag magasabb és egyetemes érdekekből kimerítsek minden eszközt, amely a fenti cél érdekében rendelkezésemre áll, vagyis élek azzal a hatalommal, amelyet nekem az új házszabályok adnak. Tenni kívánom ezért is, mert képviselőtársaim egy része, akik egyénileg nincsenek érintve, tulszigorúnak tartják a mentelmi bizottság kizáró határozatát. Mindezek alapján javaslom, hogy azoknak a képviselőknek kizárása akiknek a kizárása

még ezidőszent nem tört le, a szerdai üléstől kezdve hatályon kívül helyeztessék.

A nemzetgyűlés hozzájárult az elnök indítványához, egyhangulag határozta a kizárások hatálytalanítását, majd rátértek a költségvetés tárgyalására, amelynek vitája során Temesváry Imre és Reischl Richárd szólaltak fel.

A nemzetgyűlés keddi határozatáról, amely szerint a képviselői kizárásokat megsemmisítették. Váczsonyi Vilmos újságírók előtt kijelentette, hogy a demokratikus blokk csak akkor mehet vissza a nemzetgyűlés üléseire, ha az ellenzék távollétében hozott új házszabályok által teremtett helyzetet megoldják. A Magyarország értesítése szerint viszont az ellenzék mind több tagja helyezkedik arra az álláspontra, hogy a költségvetés tárgyalásán részt kell venni.

Bethlen miniszterelnök egyébként három csoportban: január 27-én, 31-én és február 3-án vacsorát ad a képviselők tiszteletére nártkülönb-ségre való tekintet nélkül.

Személyi változások Pancsevő közigazgatásában

Pancsevőről jelentik: Pancsevő város közigazgatásában nagyobb személyi változások történtek. A belügyminiszter több vezető állásban levő tisztviselőt felmentett, illetőleg nyugdíjazott és helyettük új tisztviselőket nevezett ki.

A belügyminiszter felmentette állásától, illetőleg nyugdíjazta dr. Bitó Gyula városi főjegyzőt, Rupták Ferenc városi adóhivatali főnököt, dr. Nikolics Dobroszláv városi aljegyzőt és Hubl Vendel adóhivatali főnököt. Helyükbe kinevezte városi főjegyzőnek dr. Valebin Slavomir volt Sülágyi-jegyzőt, adóhivatali főnékké Martinovics Szvetozart, aljegyzővé Ristács Dusan joghallgatót és adóhivatali főjegyzővé Raskovics Mirkó volt számvevőt.

Az új tisztviselők a napokban veszik át hivatalukat.

Zsidókántor és szenteltvíz

A beskereki alkántort szentségyalázással vádolják

Beskererekről jelentik: A beskereki rendőrség letartóztatta Mendel Farkas zsidó alkántort, akit a szerb vizkereszt napjára megszentelésre elkészített vízben megmosta kezét és ezzel szentségyalázást követett el.

A rendőrség a kettős ünnep miatt csak kedden hallgatta ki Mendelt, aki elmondotta, hogy amikor átjött a Bega hídon, a parton egy hordó vizet talált, amelyről egyáltalán nem tudta, hogy milyen célra akarják felhasználni. A vízbe bemártotta a kezét, kíváncsiságból, hogy megtudja, milyen hideg. Dolgavégzéssel, amikor visszament, a hordó vizet még mindig a parton volt.

A rendőrség Mendelt kihallgatása után szabaddábra helyezte, de folytatja ellene az eljárást.

E. SZECSI PHILATELIA

bélyegkereskedés Subotica főpostánál legújabb arany Michel 1924-25. albumok minden országban keltárón. Bélyeggyűjtőknek választékot megkeresésre küldök. Megvételre bérceak használt jegyzék bélyegeket.

CSAJKIS BÉCSI GYERMEKKOCSI UJDONSAKOK meglepő olesón KRAUSZEDE butor és szőnyegáruházában NOVISAD. 9610

HIREK

Egy kritikus albumából

Irtá: Baedeker

AZ ÖRÖK TÉMA

Az a körülmény, hogy a szerelemben a támadó, az aktív, a kezdeményező, az erőltető szerep »hivatalosan« a férfié, a nőt ravasszá, ügyeskedővé, rondorkodóvá, csalóvá teszi. Azt a hátrányt, hogy nem »kezdhet«, s hogy az iniciatíva »hivatalosan« nem jöhet tőle, azzal iparkodik pótolni, hogy minden nemes és nemtelen eszközzel a női kacérságnak és egyéb erotikus ügyességnek ráveszi a férfit, hogy »kezdjen«, kérészakolja, hogy vele kezdjen, s hogy az a férfi kezdjen vele, akivel ő kezdene, ha szabad volna neki.

A nőről előbb veszi észre a közönség, hogy véül, mint ő maga. — a férfi előbb jön rá, hogy öregszik, mint a publikum.

Ha csinos nő halad el mellettünk az utcán, s nem vesz bennünket észre, mellőztetést érzünk. — olvastólét, mint amikor a levélhordó bejön a házba, elmev az aítónk mellett s nem esőngel be hozzánk, mert számunkra nincs levél a táskájában.

A nő legalább is annyira *zoon politikon* mint a férfi, s ő valaha veszedelmes pályá- és versenytársa lesz neki a politika porondján is. Mert azokat a nem éppen elsőrendű tulajdonságokat, amelyeket a férfiak el kell sajátítani, hogy boldogulhasson az alkalmányos színpadon, a nő magával hozza a világra. S a férfiak nehéz lesz őket az erőnyelvet ellensúlyozni tudással, komolysággal, tehetséggel és jellemzilárd-sággal.

A férfi hálásabb a nő kacérságáért, mint a szerelméért, s a nő hálásabb a férfi nyilvános udvarlásáért, mint a diszkrét behódolásáért. Mint ahogy az ember általában több hálát érez azért, amit még nem kapott meg s amire bizony számított, mint azért, amit már elnyert s így többé nem vár.

Ha a házasságban a nő magasabban áll mint a férfi, akkor az mind a két félre lealázó.

A szerelemben a férfi az erősebb, a házasságban a nő.

A nő — a szerelemben is, a házasságban is — jobban szereti azt, aki leigázza, mint azt, akit ő igázott le.

A szerelemben az u. n. erős nők nem sokkal erősebbek, mint a gyöngék.

A nő, amikor hallgat, elmébebb, mint amikor beszél.

A csinos és jószabott nők nem jöhetnek meg annyira, ha meglepik őket a fürdőben, mint ha teljesen felöltözve, de például nem jól megfésülve vagy manikűrözten kelnek ki a fürdőszobából. E praktikus teremtések igen jól tudják, hogy az előbbi esetben legalább annyit nyernek a szemlélők szemében, mint amennyit az utóbbiban vesztenek.

Egy nő azt kérdezte az udvarlójától: — Igaz, amit a barátom állítanak rólam? Hogy buta vagyok?

— Igen, hölgyem. — felelte a bámolójának. — igaz, de Kegved oly szép, hogy a butasága mitsem árt Magának.

S a nő mosolygott. A válasszal meg volt elégedve.

Egy másik azt kérdezte egy urfembertől:

— Igaz, amit a barátom mondanak? Hogy valóságos madárlesztő vagyok?

— Dehogyan igaz, asszonyom! Szó sincs róla! Legfeljebb azt lehetne állítani, hogy nem a legszebb a városban. De hát egy olyan kiválóan művelt, előkelő modoru, fényes eszű és ragyogó szellemű hölgynek, mint a Nagyságos asszony, nem muszáj éppen a legszebbnek lenni.

S a hölgy nem mosolygott. Bosszan-

kodott a feleleten, s a kérdéses urfemberről így nyilatkozott:

— Bárdolatlan fickó! Neveletlen fráter!

A nő korábban kész, mint a férfi. Némelyik már tízéves korában valóságos asszony annak minden jó és rossz tulajdonságával. — de korábban is van készen mint a férfi, t. i. korábban szünik meg nő lenni a férfi részére, mint ahogy a férfi szünik meg férfi lenni a nő szemében.

Ha a nő, akit szeretünk, viszontszeret bennünket, istennőnek kláitjuk ki. Ha az istennő, akit imádunk, nem hallgat meg bennünket, azt mondjuk róla: közönséges asszonyszemély.

A nő, aki fél tőled, vagy szeret vagy gyűlöl.

A könyvek és a nők idővel vesztenek az értékükből. Bizonyos idő múlva leszállított áron kaphatók.

A férfiak már nem oly férfiasak s a nők kevésbé nőiesek mint voltak. És ez az egyedüli »haladás«, amit az utóbbi tíz esztendőben feltűnik.

— Távozik a budapesti jugoszláv követ. Beogradból jelentik: Politikai körökben elterjedt hírek szerint Popovics Tihomir budapesti jugoszláv követ, aki most szabadságon van, nem tér vissza többé állomáshelyére, hanem a római követség élére kerül. Budapesti követté Vučković Pante brüsszeli követet fogják kinevezni.

— A jugoszláv-magyar tárgyalások. Beogradból jelentik: Báró Wodianer Artur, a magyar kereskedelmi delegáció elnöke Beogradba érkezett. Ugyancsak megérkezett agitációs utjáról dr. Pérics Ninkó, a jugoszláv delegáció elnöke is. A jugoszláv-magyar tárgyalásokat szerdán folytatják.

— Alkalay grandrabbi Beeskereken. Beeskerekről jelentik: Alkalay Izsák grandrabbi a keddi napot Beeskereken töltötte, ahol dr. Niedermann rabbi vendége volt. A grandrabbi Beeskerekről Versecre utazik dr. Fischer Lipót verseci rabbi beiktatására.

— Letartóztatták a vrbaszi német párt elnökét. Vrbasziól jelentik: A csendőrség a napokban letartóztatta a vrbaszi német párt elnökét, Vladt Dánielt, valamint Rempert Henriket és Kitz Lajost, a német párt vezetőségének tagjait. A letartóztatottakat azzal vádolták, hogy kommunisták, akik államellenes működést fejtenek ki. A csendőrség, amely Vladt Dánielnél házkutatást tartott, a vádat arra alapította, hogy Vladt levelezésben áll Moser németpárti képviselővel, aki a csendőrség szerint — kommunista. A letartóztatottakat a kulai szolgabírószágon kihallgatásuk után szabadlábra helyezték.

— A közlekedésügyi miniszter a vasúti korrupció ellen. A *Trgovanski Glasnik* január 18-iki száma közli a kereskedelmi miniszter felhívását, amely szerint a közlekedésügyi miniszter a vasutaknál erőlyesen le akarja törni a korrupciót és ezért felhívja a kereskedőket, hogy minden tudomásukra jutó vesztegetési vagy hasonló esetet jelentsek be az illetékes kereskedelmi és iparkamaránál, hogy a miniszter a leg-erőlyesebben járhatson el a korrumpált vasúti alkalmazottak ellen.

— Dr. Marcekovics Imre temetése. Dr. Marcekovics Imre nyugalmazott noviszadi polgármester-helyettest — aki hétfőn szívizélhűdésben meghalt — kedden délután temelték nagy részvét mellett. A temetésen Lakics János polgármester-helyettes vezetésével a városi tanács testületileg vett részt. A koporsót számtalan hozsoru borította.

— Tisztviselő-változás a szubotica-i járlathivatalban. Malagurszki Albe, Szubotica város polgármestere Vukics Joko volt városi tisztviselőt a járlathivatalhoz nevezte ki. Gyukics Mihály, a járlathivatal főnöke lemondott állásáról.

— Szentá volt főszámvevőjének nyugdíjgye. Szentáról jelentik: Bobrik György három éven át volt Szentá város főszámvevője. Amikor a belügyminiszter 1923. év őszén felmentette állásától, a felmentő határozatban a nyugdíjazását is elrendelte. Senta városának azonban külön nyugdíjalapja és nyugdíj szabályrendelete van, melynek értelmében a tisztviselő csak öt évi tényleges szolgálat után kaphat nyugdíjat. Ezen az alapon a városi közgyűlés Bobrik nyugdíjaztatási kérvényét elutasította. Bobrik a vármegyéhez felebbezett, de a vármegye is jóváhagyta a város határozatát. Újabb felebbezés következtében a minisztérium megváltoztatta a két fórum határozatát és utasította a várost a nyugdíj kiutalására. A város felebbezett a minisztériumhoz, amely azonban az előírt határidőn túl érkezett s a felebbezést elutasította és így a miniszteri határozat jogerős lett. A polgármester vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy a felebbezés kései benyújtásáért kit terhel a mulasztás.

— Mussolini paralitikus? Bécsből jelentik: A *Vorwärts* genfi sürgönye azt jelenti, hogy Rómában komolyan beszélnek arról, hogy Mussolinin a paralízis jelei mutatkoznak. Már a fasiszta nagytanács legutóbbi ülésén szobakerült ez, de akkor a válságos politikai helyzetre való tekintettel úgy határoztak, csak, hogy Mussolinin bizalmi embereivel szigorúan őriztetni fogják.

— A magyar egyetemeken tanuló csehszlovák diákok Prágában vizsgázhatnak. Prágából jelentik: A csehszlovák közoktatásügyi minisztérium megengedte, hogy a Csehszlovákiába illetékes, de tanulmányaikat eddig magyar jogakadémiákon vagy egyetemen folytató diákok, a doktorátushoz még hátralévő vizsgáikat csehszlovák főiskolában töltsék le.

— Gyászmise Puccini lelkiüdvéért. Rómából jelentik: A *Santa Maria de Michel Angeli* templomban hétfőn volt a gyászmise Puccini lelkiüdvéért. A gyászmisén jelen volt az olasz király, a királyné, az anyakirályné, a kormány tagjai Mussolini miniszterelnökkel, a diplomáciai testület teljes számban, s a katonai és polgári hatóságok képviselői.

— Vrbice község telefonvonalat kér. Szentáról jelentik: A bánáti Vrbice község lakossága legutóbb mozgalmat indított, hogy telefonvonalat állítsanak fel a községben. A telefon bevezetése semmi nehézséggel sem járna, mert a tőle hét kilométerre fekvő Oroszlámos községből könnyen be lehetne vezetni a telefont Vrbicére.

— Winchester márkí házassága. Londonból jelentik: A *Chicago Tribune* tudósítója jelenti lapjának, hogy Winchester márkí a Savoy-képolnában titkon nőül vette Marks Karolina asszonyt. Az esküvői társaság mindössze öt tagból állott, akik a képolna hátulso bejáratán jöttek és távoztak. A menyasszony sűrű nehéz fátyolt viselt arcán. Winchester lord, aki ezidőszent hatvanhárom éves, bizalmas barátja volt Rhodes Cecilnek, résztvett mindkét háborúban és a világháborúban is. Felesége Marks Claud őrnagy özvegye és néhai Hofnung Ábrahám előkelő londoni kereskedő leánya.

— Meghalt Chorin Ferenc. Budapestről jelentik: Chorin Ferenc kedden nyolcvanhárom éves korában Budapesten meghalt. Chorin egyik vezéralakja volt a magyar közgazdasági életnek, elnöke a Salgótarjáni Köszénbánya R. T.-nek és a gyáriparosok országos szövetségének. Az utóbbi időben vérelmeszesedésben szenvedett, majd tüdőgyulladást kapott és ez okozta halálát.

— Románia a tengereken is fellépszik a bolsevikveszedelem ellen. Bukarestből jelentik: A Wrangel-flottának francia részről orosz közre történte átadása erőteljes intézkedésekre serkenti a román kormányt. Beavatott helyről jelentik, hogy a hadügyminisztériumban komoly intézkedéseket léptettek életbe a Fekete-tenger partvidékének megerősítésére. Ezzel Károly trónörökösnek azt a határozott kívánságát teljesítik, hogy a román tengeri haderőt olyan színvonalra kell emelni, hogy eredményesen állhasson ellen egy esetleges orosz flottatámadásnak a Fekete-tengeren.

— Újabb jugoszláv-román községcsoro készül. Beogradból jelentik: Megbízható helyről származó értesülés szerint a román kormány azt az ajánlatot tette a jugoszláv kormányhoz, hogy Makovo németlakta községet csatolják át Romániához és a román kormány ennek ellenében átengedi a szerblakta Fenyér községet. A jugoszláv kormány az ajánlatot minden valószínűség szerint elfogja fogadni.

— Brutális háziur. Szentáról jelentik: Bálint Tobi János hentes mindenáron meg akart szabadulni a házában lakó Gottdiener Jakab kereskedőtől. A múlt héten Bálint Tobi feltörte lakója padlását és pincéjét és az ott talált ingóságokat kidobálta, elvágta a villanydrótokat, beszögezte a kaput és az udvarra nyíló szoba ajtaját is. Gottdiener feljelentette a háziurat magánlakásért, mire Bálint Tobi kedden reggel berohant az öreg kereskedő boltjába és a magával tehetetlen embert agyba-főbe verte. A rendőrség a brutális háziurat letartóztatta és átadta a szubotica-i ügyészségnek. Gottdiener állapota súlyos.

— Meránban lesz a nemzetközi Dunaszabályozó bizottság legközelebbi ülése. Az állandó nemzetközi hidrotechnikai bizottság, amely a Duna szabályozásának kérdésével foglalkozik, legközelebbi ülését április 22-én tartja Meránban. Az ülésen az SHS királyság, Románia, Csehszlovákia, Magyarország, Ausztria és Németország delegátusai vesznek részt.

— Két vagon kukorica — a holdban. Január elején megjelent Kohn Mór szubotica-i terménykereskedő cégnél Singer Félix szentai fiatalember egyik szubotica-i barátja kisérétében s elmondta, hogy a bátyja Singer Mátyás szentai nagybirtokos megbízásából el akar adni két vagon kukoricát. A cég főnöke: Kriszhaber Sándor megvette a két vagon kukoricát azzal a feltétellel, hogy az eladó azonnal köteles azt leszállítani s átadott Singer Félixnek, aki a kötelelet aláírta, 40.000 dinár foglalót. Mint-hogy a kukorica nem érkezett meg, a Kohn Mór cég Singer Mátyáshoz fordult és sürgette a szállítást. Singer Mátyás azonban kijelentette, hogy ő nem adott el kukoricát s nem is bizott meg senkit az eladással. A szubotica-i cég erre feljelentést tett Singer Félix ellen, akit hétfőn este Noviszádon letartóztattak. Átadják a szubotica-i ügyészségnek.

— Borzalmas szerelmi tragédia egy hollandi városban. Nymwegenből jelentik: Ophoysen gyáros, aki szerelmi viszonyt folytatott német származású szobaleányával, megbeszélte vele, hogy Amerikába fognak szökni. Leikiismerete furdalta és elárulta tervét feleségének, mire az asszony azt a megoldást ajánlotta, hogy haljanak meg együtt és öljék meg két gyermeküket. A gyáros autóba ült feleségével és két gyermekével együtt, a legnagyobb gyorsasággal indította el a gépkocsit a Wahl folyó irányában s egyenesen belerohant a folyóba. Az asszony és a nagyobbik gyermek a vízbe fullt, maga Ophoysen és a kisebbik leány életben maradt. Az emberek, akik azt hitték, hogy automobil-szerencsétlenség történt, kimentették a folyóból a gyarost és a kisleányt. Ophoysen kétségbeesésében bevallotta bűnét, aztán öngyilkos akart lenni, de megint megmentették. A német leányt a városi hatóság visszatoloncoltatta Essenbe.

— **Szakkunka a Vajdaság iparjáról.** A napokban „Vojvodanske Industrija” címmel szakkunka hagyta el a sajtót, amely a Vajdaság iparát ismerteti részletesen. A könyv bácskai részét *Dumjanovic* Milán, a szubotici Lloyd titkára, bánati részét pedig *Stanojlovics* Sándor, a bánati kereskedelmi- és iparkamara titkára írták. Az alapos szakkunka 45 dínáros áron megrendelhető a szerzőknél.

— **Kisiklott és a hidról a folyóba zuhant a dijoni helyivonat.** Parisból jelentik: Vasárnap súlyos vasúti szerencsétlenség történt Dijon mellett. A helyi érdekű vasút egy zsúfolt kocsija a hidon kisiklott, kidöntötte a hid karfáját s lezuhant a folyóba. Az utasok közül öten meghaltak és tizenhárom megsebesültek. Egy megmenekült utas a folyóba ugrott, hogy kimentse felüli leányát, de ő is vízbe fullt.

— **Meghalt a nápolyi királyné.** Münchenből jelentik: Hétfő éjszaka meghalt Mária Zsófia Amália nápolyi királyné. Tüdőgyulladás vetett véget életének. Miksa bajor herceg leánya volt, 1841-ben Possenhofenben született, 1869-ben férjhez ment II. Ferenc szicíliai trónörököséhez s még ugyanabban az évben trónra került. Férjének halála után Münchenbe költözött s élete végéig ott lakott.

— **Károly Ernő festőművész Suboticán.** Károly Ernő festőművész visszaérkezett Franciaországból, ahol kiváló művészetét a francia sajtó is fölismerte és több ízben méltatta megértéssel és elismeréssel. A *Revue du Vrai et du Beau* című folyóiratban Gradac, az ismert kritikus íróla hosszabb tanulmányt, amelyben megállapította, hogy Károly művésze föltétlenül értéke a jugoszláv pikturának. Károly Jenő pár napig maradt Suboticán és ez idő alatt szívesen áll rendelkezésére a műértőknek és műbarátoknak.

— **Eljegyzés.** Beer Jenő (Subotica) és Major Rózsi (Budapest) a hó 20-án eljegyezték egymást. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Német generális a jövő háborújáról.** A jövő háborújáról mostanában — a hivatalos béke idején — igen sok szó esik. A sok hang, terv és fantasztikus program között is meghallgatást érdemel *Staubwasser* Ottó német vezérőrnagy cikke, amely egy német szaklapban igen érdekes fejtegetést közöl arról, hogy a valóságban miképpen fog lejátszódni a jövő háborúja. A fejtegetésnek az író egyéni nézetnyilvánításán kívül külön jelentősége is van, mert egyik legképzettebb és legjelentősebb német katona szólal itt meg s lényegében a német hadászati elmélet mai felfogásáról van a cikkben szó. A hadvezetés munkája, a haditerv megállapítása, a felvonulási vonal leszögezése stb. — mondja a fejtegetés — tökéletesen át fog alakulni. Ennek oka pedig elsősorban az lesz, hogy az elkövetkezendő háborút lényegében csak gézzel, tankokkal és repülőgépekkel fogják megvívni. A tüzérség: tanktüzérség lesz, ami tökéletesen különbözni fog a mai tüzérségtől, ezenkívül egészen kisszámú gyalogság lesz és még ennél is lényegesen kisebb száma lovasság. Igen fogas kérdés, hogy vajon a gázlövődekéi célbatalálási biztonságát miképpen lehet elérni. Ide vonatkozóan a szakembereknek még igen sokat kell majd dolgozniuk, hogy a megfelelő metódust megválasszák. A gépfegyverek eddigi jelentőségüket teljesen elvesztik. A repülőgépek harcánál szükség lesz arra, hogy ezek a nappali harcokban is résztvegyenek, amikor ugynevezett mesterséges felhőfedezékről kell gondoskodni. Az idevonatkozó kísérletezések már nagyban folynak. Mindezek

után röviden a következőkben összegezi a szerző a jövő egy ütközetének lefolyását: — Megindul a gáztanadás, alkat és ember mind elpusztul utjában. Csupán a gázmenedéket nyújtó tankok belsejében tartózkodók fognak megmenekülni. A tankok ötvenöt kilométeres maximális sebességet tudnak majd elérni. Magasan a föld felett, a közpödött gázfelhők rétegén felül, számtalan repülőgép fog leselkedni. A tankok nyomában a borzalmas osztagok: a municós gáz- és benzinosztagok következnek, a melyekbe, ha bele talál valamelyik repülőgép bombája, megszűnik a gázutánpótlás és a harc egészen más tere: gyalogsági és tüzérségi harcra szorítkozik. Mindez azonban csak addig tart, a míg újra meg nem érkezik a gázutánpótlás és vele együtt újra — gázhalál.

Négy szemközt önmagammal

Ezek a rendes esti siránkozások, óh, óh, óh és a halál. Pedig én nem is akarok meghalni, se érte, se másért, hisz most nagyon boldognak kéne lennem, kicsi templom a kedvesem szája és a szívünk ritmusra lépdel, mint a vers. Itt most a csönd az ur és az udvaron kis cica holtteste fekszik moztaláb, meredt szemekkel, örök alvó. Tán kölykei is lehetnek volna, kispolgári nyugalommal nyújtózna kemence mögött, mint a fáradt munkás ha eljő a naplemente és táplálták volna tehéntej és kövér mezei egerek. De ezt már nem lehet visszacsinálni, ez itt már dög, szőre hullott, vérefagyott, holnapra bűdös lesz és beszívja a téli föld. Ne szólj kedvesem és hagyjuk futni a holdat; ezek a szerelem alapmotívumai, mese, illat, szorenád és tiszta szív, amely leomlik a virágos erkély alatt. Ó, a szerelem nem az én kezembe való, olyan mint a gyermek kezében a borotva, összevissza szabdalom magam és elvesszek, akár jó vagy hozzám, akár rossz vagy hozzám. Csodálom őt, a Lovagot, akinek csupa asszonyzívóiból van összefűzve a nyaklánc, ha ráveti szemét sikolt és vérzik a drága nyakék és mindegy neki hogy áldás kél-e a nyomába vagy átok, sirás vagy nevetés. Szeretnék én is tisztáéltü öreg lenni, akinek kristálykorong forog a lelkében, szikrázva, mint a nap és bátran lép isten széke elé, bizonyítványában csupa 1-esekkel. Ó, én elvetemült rossz fiu, mindig csak bajt csináltam, még a bánatom se volt sajnálatraméltó, mérges kut a lelkem és aki iszik belőle, kiszárad, elrutul, meghal. (t. i.)

— **A prágai főtörvényszék megerősítette két mérgekeverő asszony halálbüntetését.** Prágából jelentik: A főtörvényszék hétfőn tárgyalta a halálra ítélt Fast Antonia és Fordinal Mária fellebbezését. Az elítélt asszonyok, akik testvérek, mérgegel tették el láb alól urukat. A főtörvényszék helybenhagyta a halálos ítéletet s egyben azt rendelte, hogy az akasztást először Fordinal Mária kell végrehajtani, mert ő a nagyobb bűnös.

— **Ujabb betörés Noviszádon.** Noviszádon hónapok óta szervezett betörőbanda garázdálkodik anélkül, hogy a rendőrségnek sikerült volna a bandát ártalmatlanná tenni. Hétfő éjjel *Juhász* Rozália Pirosi-ucca 38. alatti lakásának padlását törték fel és vitték onnan 2000 dinár értékű fehérműt. A tettesek semmiféle nyomot nem hagytak maguk után.

— **Iparosok házhelye.** Szentáról jelentik: A szentai Ipartestület kedden megtartott gyűlésén elhatározta, hogy ha a vasutigaratóság nem tart igényt a vasúli raktárak számára kisajátított negyvenhárom házhelyre, néhány hét alatt megkezdődik a házipítési munkálatok.

— **Angol kutatók a gizehi piramisoknál két óségi sirt ástak ki.** Londonból jelentik: A Boston-Harward expedíció, amely évek óta kutat a gizehi piramisok táján, az utóbbi napokban becses jelkre bukkant. Az expedíció, amely a Keopsz-piramisoktól keletre fekvő mészköves fensíkon szabványos ásatásokat végzett, két kis sirt talált és a felirásokból megállapította, hogy a sírok a VI-ik dinasztia idejéből származnak.

— **Bratianu Londonban tárgyal.** Londonból jelentik: Bratianu román pénzügyminiszter többnapos tartózkodásra ideérkezett. A Reuter-iroda jelentése szerint Bratianu azért ment Londonba, hogy bizonyos, a háborus adósságokkal összefüggő kérdés fellett tanácskozzék.

— **Ötven kiló kokaint loptak el a turini jövátételi raktárból.** A morfium, kokain és heroin élvezetét egész Európában nagymértékben elősegítik azok a szállítmányok, amelyeket Németország gyógyszergyárai jövátételi számlára küldenek Olaszországba, Romániába és Jugoszláviába. Olaszország a felhasználni nem tudott mennyiségeket beraktározza. A legnagyobb raktár Turinban van. Innen érkezett jelentés szerint az utóbbi napokban 50 kilogramm kokaint loptak el. A nyomozás rögtön megindult. Egy kínai csoportról a rendőrség megállapította, hogy már hosszabb idő óta foglalkozik, különösen felsőolaszországi városokban morfium, kokain és heroin titokban való árusításával. A kínai társaság kézrekerítésére a turini rendőrség minden intézkedést megtett.

— **Ha február 15-ikéig beküldi a negyedévi előfizetési díjat — 135 dinárt — a Bácsmegeyi Naplóra, a pünkösdi ünnepeket már Romában, vagy Párisban töltheti, mert reménye van arra, hogy megnyeri a jutalmul kitűzött utazási jegyeket.**

— **Műkedvelő előadás Szentán.** Szentán január 25-én az Eugen-szálló színháztermében az iparosok műkedvelő gárdája Gárdonyi Géza három felvonásos népszínművét, a Fehér Annát fogja előadni. A címszerepet Wagner Böske alakítja.

— **Hirtelen halál.** Noviszádról jelentik: Blank Jenő, a hajószindia-átus noviszádi kirendeltségének tisztviselője sógorának Fodor Istvánnak lakásán kártvázás közben lefordult a székéről s nyomban meghalt. Szívszélhűdés ölte meg.

— **Őrizze meg a Bácsmegeyi Napló minden számát, mert az is résztvehet a sorsolásban, aki a kiadóhivatal által később megjelölendő példányokat beküldi.**

— **Bécsben letartóztattak egy magyar asztalossegédet a román alkonzul megfenyegetéséért.** Bécsből jelentik: Radoj, román alkonzul lakásán megjelent egy ember, állítólag azért, hogy felvegye azt az összeget, amelyet szolgálataiért ígértek neki. Noha közölték vele, hogy Radoj konzul nincsen Bécsben, mégsem akart távozni, hanem revolvért vett elő és megfenyegette a konzulnak a szobájában tartózkodó anyósát. Gyorsan rendőröket hívtak, akik a támadót letartóztatták és a rendőrségre vitték. Elmondta, hogy neve Varga János, asztalossegéd, 1894-ben született Magyarországon, Kistarcsán. A nála talált fegyerről megállapították, hogy nem volt megtöltve. A rendőri nyomozás befejezése után átkísérték az országos törvényszékre.

— **Spanyoljárvány Bécsben.** Bécsből jelentik: A keményebb tél beálltával újból fellépett a spanyoljárvány, de jelentékenyen enyhébb mértékben, mint máskor. A most fellépett spanyolbetegségek mind könnyű természetűek, a betegek egy-két napig rekedtek, heves fejfájásról panaszkodnak, a tüdő azonban vagy az idegrendszer ezeknél a megbetegedéseknél nincsen megtámadva, ami tudvalevően a spanyolbetegségnél a legnagyobb veszedelem.

— **A Rathenau-gyilkosság ügye újból a bíróság elé kerül.** Lipcséből jelentik: Rathenau meggyilkolásának ügye újra foglalkoztatja a bíróságot. Rathenau meggyilkolása miatt ugyanis Günther nevű diák ellen indult meg az eljárás. Ez a bírósági eljárás most folytatódni fog. A szászországi Freibergben ugyanis jelentkezett *Küchenmeister* János, annak az autónak a tulajdonosa, amelyen a gyilkosság utaztak. Küchenmeister a gyilkosság után elmenekült, Ausztriában tartózkodott és csak most lért vissza Németországba. Ügyvédje *salvus conductus* kért és kapott a számára. A vizsgálóbíró hétfőn hallgatta ki Küchenmeistert. A főtárgyalást veleszemben Günther pórének második tárgyalásával együtt fogják megtartani. E tárgyalást már legközelebb megtartják. A tárgyalásra beidéztek az első tárgyalás több fölmentett vádlottját és elővezetik a 15 évre ítélt Ernszt Walter Lichot.

— **Havonta is lehet előfizetni a Bácsmegeyi Naplóra.** A havi előfizetési díj 50 dinár. Aki 3 hónapra előfizet, részt vesz a sorsolásban.

— **Műkedvelő előadás Topolán.** A topolai iparos ifjuság szombaton és vasárnap műkedvelő előadást rendez, amely alkalommal *Monoszló* Károly „Utolsó kenet” című három felvonásos népszínművét fogja előadni.

— **Budapesten eltűnt egy bécsi kereskedő.** Budapestről jelentik: Engelhardt Ágoston bécsi részvénytársasági igazgató bejelentette a budapesti főkapitányságon, hogy Kurzfeld Ignác bécsi kereskedőnek január 10-én kellett volna Budapestre Bécsbe visszaérkeznie 200 millió értékű lírával. Kurzfeld azonban nem érkezett meg Bécsbe és teljesen nyoma veszett. Engelhardt attól tart, hogy Kurzfeld esetleg bűntény áldozata lett.

— **Az ausztriai főiskolákon az osztrák és a német diákok tandíját is felomelik.** Bécsből jelentik: A közoktatási kormány azt tervezi, hogy már a nyári iskolai félévben felemeli a tandíjat és a vizsgadíjat, de ezáltal elsősorban a hazai és német birodalmi diákokra nézve, mert legutóbb a külföldiek tandíját drágította meg olyan mértékben, hogy az arány 5 : 1 volt, külföldi főiskolai hallgatók ötszörannyi tandíjat, illetőleg vizsgadíjat fizettek, mint az osztrák vagy a német birodalmi honosok. Az új terv szerint az arány 3 : 1 lesz. A bécsi főiskolai diákok a tandíjemelés ellen mozgalmat indítottak, amelyhez a rektorok és tanárok nagy része is csatlakozott.

— **Négyezer bál cukrot csempészték vámantesen Hollandiába.** Amsterdamból jelentik: Rotterdamban a hatóságok nagy cukorcsempészésnek jöttek nyomára. A lapok jelentése szerint az ottani rendőrség megállapította, hogy Hamburgból gőzösön nagymennyiségű cukrot hoztak Rotterdamba, ahol állítólag átrakták, hogy Clevebe szállítsák tovább. Minthogy itt a látogatás szerint csak átmenő forgalomról volt szó, a cukor után nem kellett adót fizetni. A valóságban azonban a cukrot nem vitték tovább Clevebe, hanem Rotterdamban kirakták és innen továbbadták. Ilyen módon mintegy 4000 bál csempészték be. Mindegyik bál száz kilogrammot tartalmazott. Minthogy egy bál után 27 forint vámot kell fizetni, a hollandi államot 108.000 forinttal károsították meg. Az állam a cukorcsempészésben elsősorban szerepelt M. W. Wiltema rotterdami társaságot akarja ezért a veszteségért felelőssé tenni.

— **Csakis «Kellő» nemes likőre a legjobbak.**

— **Előkészítetik a Rózsabárra.** A Szeretet-nőgyulek felkéri azokat az urleányokat, akik a január 31-iki Rózsabálon a rózsatáncban résztvenni óhajtanak, szíveskedjenek csütörtök délután 1-3 között Landau Julia táncitanárnő Pásicséva ul. 8. sz. a. házában lévő lakásán megjelenni.

— Megnyitott a Bácsmegyei Napló noviszadi fiókkiadóhivatala. A Bácsmegyei Napló Noviszadon Wilson-tér 7. alatt (telefon 580. szám) díszes és modern fiókkiadóhivatalt rendezett be, ahol egyúttal a Bácsmegyei Napló noviszadi szerkesztősége is van. A fiókkiadóhivatal kirokátába minden nagyobb világ-vagy országos eseményről kifüggeszti a legújabb híradásokat.

A fiókkiadóhivatal elfogad a Bácsmegyei Napló-ra előfizetéseket, felvétel hirdetéseket, apróhirdetéseket, felvilágosítást ad minden közérdekű ügyben.

Fiókkiadóhivatalunk legközelebbi modern könyv- és zeneműkereskedéssel bővül, hírlap- és hirdetői irodát létesít, úgy, hogy ott bármely bel- vagy külföldi lapra elő lehet fizetni vagy hirdetőt feladni.

A Bácsmegyei Napló fiókkiadóhivatalában tökéletesen működő Broadcasting rádiógép van felszerelve és ott hetente több ízben hangversenyeket tartunk, a melyeket idejekorán jelezni fogunk.

— Pallenberg visszatér az operetthez. Pallenberg, a német színpadok egyik legkitűnőbb jellemzője, aki az operettszínpadról ment át a drámára, tavasszal visszatér régi szerelméhez, az operetthez. A művész szerződést kötött a berlini Metropolitantheaterrel, amely szerint eljátsza Lecoca „Angol asszony leánya” című klasszikus operettnézőjének vezető férfi szerepét.

— Betörök elhordták gróf Larisch csehországi kastélyának butorait. Prágából jelentik: A sziléziai Breistadt lakói napokon át figyelték, hogy drága butorokat szállítanak szekereken a helységen keresztül a végül jelentést tettek a csendőrségnek. Így derült ki, hogy ma délután teljesen kifosztották gróf Larisch kastélyát, sok családi ékszert, ezüst asztalkészletet, porcellánt és üveget, azonkívül negyvennyolc darab ritkabeccsű butort hordtak el világos nappal. A csendőrség nyomoz a betörők után.

— A kiszabadult csehszlovákiai német képviselő börtönörök helyett szerzeteseket ajánl. Prágából jelentik: Baerán német képviselő megírta a csehszlovák börtönökben szerzett tapasztalatait és sorozatos cikkeken közli a Bohemiában. Az első közlemény arról szól, hogy a bánásmód durva és a börtönörök nyerssek. Vele is kegyetlenül bántak, mintha közönséges gonosztevő lett volna, holott már a vizsgálati fogságban megbizonyosodott, hogy tarthatatlan vele szemben a kémkedés vádja. Azt ajánlja az igazságügyi kormánynak, hogy a börtönörök helyett szerzeteseket alkalmazzon a fogházakban.

Automobilvezetői esti tanfolyam hölgyek és urak (nem hivatalos sofőrök) részére február 1-én kezdődik és tart március 15-ig. Jelentkezés Automobilia Subotica, Skadarska ulica 7.

Meghívó. Jókai centenáriuma alkalmából a Korszó moziban színpadra kerül „Egy dolláros lány”, Jókai Mór Egy huszados lány novellája után. Főszereplők: Loth Ilia, Matyasovszky Ilona, Rajnai Gábor.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Aleksandrova utca 4. szám alatt, a Rossija Fonciere palotájában, félemlen, modern szépségápolás, arcbőrhám-ápolás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szemöldök, májfoltok végleges eltávolítása Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő- és szemlökendősök stb.

SPORT

Tizenhat világrekord

Az olimpiász esztendeje természetesen főleg a nagy készülődés és már a nemzetek vetélkedése miatt is a nagy eredmények esztendeje volt. Mind az öt világrész részvett ebben a küzdelemben, de csak Európa, Amerika és Ausztrália erőfeszítését koronázta siker. Afrika, amely úgy a londoni, mint a stockholmi olimpiáson kiverekedett egy-egy olimpiai bajnokságot, a párisi olimpiászról üres kézzel tért haza. Ázsia eddig még egyáltalában nem nyert olimpiai bajnokságot, de Japán atlétái révén Párisban már beleszólt a küzdelembe.

A múlt év folyamán beleszámítva az olimpiászt is, összesen 16 világrekordot döntöttek meg. Amerika versenyzői birkóztak velük a legsikeresebben: 7 világrekord mellett tündöklök Amerika neve, annak ellenére, hogy egyetlen versenyzőjének sem sikerült egyelő több világrekordot megjavítani. Ezzel szemben a kis Finnország 3 új világrekordot mondhat magának, holott csak két versenyzője, Nurmi meg Ritola ért el világrekord formát.

A múlt évben elért világrekordok listáját itt közöljük:

100 yard: Coaflee, Kanada 9.6 mp.
400 méter: Lidde, Anglia 47.6 mp.
4×100 méter: U. S. A csapata (Clark, Hussey, Murchison, Le Coney) 41 mp.
4×110 yard: Illinoisi egyetem 42.4 mp.

1500 méter: Nurmi, Finnország 3 p 52.6 mp.

4—400 méter: U. S. A csapata (Cochrane, Hellfrich, Mc Donald, Stephenson) 3 p 16 mp.

Egy angol mfd: Nurmi 4 p 10.4 mp.
4×880 yard: Boston College 7 p 47.0 mp.

Három angol mfd: Nurmi 14 p 11.2 mp.

5000 méter: Nurmi 14 p 28.2 mp.
10.000 méter: Ritola, Finnország 30 p 23.2 mp.

220 yard gát: Brookins, Amerika 23.2 mp.

Távolugrás: Le Gendre, Amerika 770.5 cm.

Rudgrás: Hoff, Norvégia 420 cm.
Hármasugrás: Winter, Ausztrália 1532.9 cm.

Dekaton: Osborn, Amerika 770.71 pont.

Felhívás. A Typograph SC. vezetősége felhívja játékosait, hogy január 25-ikén, vasárnap délután 3 órakor jelenjenek meg a Mir-vendéglőben levő klubhelyiségben.

A Konobarski AC. közgyűlése. A szubotikai Konobarski Atletički Klub január hó 31-én tartja évi rendes közgyűlését a Bicska vendéglőben, délután három órai kezdettel. A vezetőség felkéri a klub tagjait, hogy a közgyűlésen teljes számmal jelenjenek meg.

A becskeréki Kadima új vezetősége. Becskerekről jelentik: A Kadima Sport Klub vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését. A közgyűlés az egyesület új vezetését a következőképpen választotta meg: elnök Glücksmann Mór, alelnökök Révész Zsigmond és Kemény Árpád, titkár Mautner József, pénztáros Lederer Miklós. Szakosztály-vezetők: futballszakosztály Wilhelm Béla és Kohn Nándor, atletika Glücksmann Mór és Zeller László, birkózás

Töközi Gyula és Kohn Henrik, hazena Glücksmann Miksa és Frey Dusy, tennisz Neumann Irma és Spira Károly, a kulturszakosztály vezetője pedig Flesch Lipót lett.

Nurmi új világrekordja. Newyorkból jelentik: Paavo Nurmi tegnap 2000 méteren indult és győzött 5 p. 33 mp.-es új fedettpálya világrekord alatt. (A szabadtéri világrekordot a svéd Zander tartja 5 p. 30.4 mp.-es idővel.) A finn olimpiai bajnok tíz nap alatt négyszer startolt Amerikában s mégis nyolc világrekordot javított meg, mert a közbeneső távolságokra is mérték az idejét. Legutolsó világrekordja egyébként csak fedettpályarekord.

KÖZGAZDASÁG

Külföldi érdekesség a noviszadi Grafikánál. Beszámoltunk arról, hogy a noviszadi Grafika Rt. könyvmai intézet vezetőségének sikerült vasárnapi közgyűlésén 3 és fél millió dinári elsőbbségi részvények kibocsátásával és elhelyezésével az anyagi válságban volt vállalatot szánalni. Műt megbízható helyről értesülünk, egy igen tekintélyes és ismert külföldi szakmabeli vállalat nagyobb érdekeltiséget vállalt a Grafikában, amelynek vezetése is a külföldi csoport kezébe jut.

Konferencia a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokról szóló törvénytervezet ügyében. Becskerekről jelentik: A pénzügyminisztérium január 29-re értekezletre hívta össze valamennyi kereskedelmi és iparkamarát, valamint azokat az egyesületeket, amelyekben a részvénytársaságok tömörülnek, hogy megbeszéljék a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokra vonatkozó és most készülő törvénytervezetet. A jugoszláv gyárosok országos szövetsége ebben az ügyben 27-én előkonferenciát tart Becskerekről. Ugy ezen az előértekezleten, mint a konferencián a bánati kereskedelmi és iparkamara képviselteti magát.

KINTORNA

Egy amerikai és egy irországi ember együtt utazik Európába. A yankee órák-hosszat beszél a Rocky Mountains szépségeiről.

— Nagyon büszke arra a helyre — mondja az ir.

— Van is rá okom, mert azt a hegyet az őseim építették — kérkedik az amerikai.

— Hát hallotta-e már hírét a Holt-tengernek? — vág vissza a meglepetésből felocsudott irországi.

— Hogyne hallottam volna.
— Nos, hát azt meg az én őseim ölték meg — tromfolta le a yankeet.

Egy bánati földesur vadászatra megy a szomszéd urasághoz. Az út hosszú is, rossz is, a lovak csak lépésben haladhatnak. Az ur unalmában beszélgetni kezd a kocsisal.

— Hallod-e Jani, tudsz-e te versbe beszélni?

— Hát ez mi? — kérdi a kocsis.

— Figyelj ide, mindjárt megtanulod: A te neved Kőfaragó Jani.

Szeret engem a hugod Mari.

— Nem igaz az tekintetes ur!

— Az nem baj, hogy nem igaz, de vers.

Kis idő múlva megszólal a kocsis.

— Tekintetes ur, tudok egy verset.
— Halljuk.
Az én nevem Kőfaragó Jani,
Szeret engem a tekintetes asszony.
— Ez nem vers te számár!
— Az nem baj, hogy nem vers, de igaz.

Bármily megdöbbenően szomorú história is volt Kodelka borzalmas meggyilkolása, a Lloyd-humor ezt a tragikus esetet is kiviceeli. Az alábbi vicc a szép, molett Lederernét vesézi ki.

Két ur találkozik a kártyaasztalnál. Azt mondja az egyik:

— Hallottad! Ledererek gyilkolták meg a Reismann zongoragyárosost...

— Komolyan? Biztos?

— Hogyne! Bünyekek vannak!

— Micsoda?

— Lederernét megtalálták a zongoralábakát...

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. január 20.

Budapest, deviza 1163—1169.

Prága, deviza 54.62½—55.12½, valuta 54.25—54.75.

Berlin, deviza 6.82—6.84, valuta 6.79—6.83.

Bécs, deviza 1155—1159, valuta 1147—1153.

Newyork 163.

Zürich, jan. 21. Zárulat: Beograd 8.40, Páris 28.05, London 24.79, Newyork 518¾, Brüsszel 26.10, Milanó 21.45, Amsterdam 209.30, Berlin 123¾, Bécs 73.15, Szófia 372½, Prága 15.60, Varsó 100, Budapest 71¾, Bukarest 271¼.

Beograd, jan. 21. Zárulat: Páris 336.50—337, London 297.50, Newyork 62—62.40, Brüsszel 310, Milanó 257.50—258, Amsterdam 25, Berlin 14.60, Bécs 87.45—87.80, Prága 186—187, Genf 1194—1198, Budapest 860—870, Szaloniki 108, Bukarest 32.50—33.

Budapesti gabonatózsde, jan. 21. A budapesti tőzsdén a kínálat gyengült, a kereslet változatlanul élénk. Ugy a malmok, mint magánkezek részéről megnyilvánul az élénkebb kereslet, a nagyobb tételek azonban nem jelentkeznek a piacon. Nyitáskor tiszavidéki és úszántuli 77 kilogram misulyu búzáért budapesti paritásában 615.000 koronát kérnek. 600.000 koronán felüli pénzájánlat van rá. Nyitáskor a rozs még szilárdabb mint a buza, 490.000 koronát is elkernek Budapesten a rozs méter-mázsájáért. A takarmánycikknek piacán a legszilárdabb a tengeri. 300.000 koronával ajánlják a morzsolt tengerit. Az irányzat minden cikkben szilárd. A liszt-piacon ugyancsak szilárd az irányzat, a malmok 250 koronával emelték a liszt-árakat és az alábbi árakat jegyzik áprilisi szállításra. Dupla nullásliszt 10.150, nullás 10.050, 2-es 9550, 6-os kenyérliszt 8150. Áprilisi korpáért a malmok 2950 koronát kérnek.

Chikagói gabonatózsde, jan. 21. Buza májusra 190.125, Buza júliusra 167, Buza szeptemberre 154.75, Tengeri májusra 137.125, Tengeri júliusra 137, Tengeri szeptemberre 136.875, Zab májusra 63.5.

Newyorki gabonatózsde, jan. 21. Buza őszi vörös 218.125, Buza őszi kemény 208.125, Tengeri 149.625, Liszt sp. w. el. 850—900. Az irányzat búzával emelkedő, tengerinél szilárd.

Schicht SCHICHT-szappan a SZARVAS védjeggyel

a világ legjobb és használatban legolcsóbb szappana

Ügyeljen a SCHICHT névre és a SZARVAS védjegyre.

EREDETI

5125

Közép-Európa legnagyobb szélhámosa

Tizenöt évi fegyháza itélték „Transzkaukázia királyát“

Nizzából jelentik: Pár hónappal ezelőtt történt, hogy egy magát Louis La Forge-nak nevező fiatal ember heteken keresztül felültette Nizza egész lakosságát. Mint „Transzkaukázia száműzött királya“ szerepelt, proklamációt bocsátott ki, miniszteriumot szervezett, amelynek csaknem kivétel nélkül minden itteni gazdag kereskedő tagja lett. A miniszteri tárcá természetesen nem sültgalambként repült az elámitott kereskedők szájaiba, hanem ugyancsak busás adót kellett leróniok ezekért a méltóságokért. Királyi koronát is csináltatott magának (természetesen hitelbe), térképet rajzoltatott magának országáról, meglehetősen nagy summákért rendjeleket osztogatott és két hét alatt alig volt Nizza területén egyetlen számottevő ember is, aki valamilyen összeköttetésben ne állt volna a »száműzött uralkodóval«.

A pünkösdi királyság

Hogy letartóztatása annakidején nem volt nagyobb port fel, azt csak annak a körülménynek köszönhetjük, hogy a nizzai rendőrpáncsnokság vezetője igen gyakori látogatója volt a »királyné« lakosztályának. És a »királyi pár« éppen ennek a magas összeköttetésnek köszönhető, hogy letartóztatásuk a lehető legnagyobb csendben, minden feltűnés nélkül történt meg. A pünkösdi királyság hopponmaradt miniszterei és rendjeles lovagjai — érthető okokból — jobbnak látták esetleges feljelentéseikkel nem bonyolítani az ügyet, csupán Hermann Stuber, Nizza egyik legnagyobb bankjának igazgatója, aki mint pénzügyminiszter vett részt a transzkaukáziai kabinetben, jelentkezett a rendőrségen és bűnügyi zárlatot kért arra a királyi koronára, amelyet Louis La Forge csináltatott magának az egyik nizzai ékszerésznél és amelynek költségét, az »uralkodó« bónja ellenében, ő egyenlítette ki.

Színésznőből — királyné

A rendőrségen eleget tettek a bankdirektor kérésének és lefoglalták részére a királyi koronát. A rendjelek már a letartóztatás legelső hírére eltűntek a gomblyukakból, majd lassanként egészen napirendre tértek az eset felett. Nem így azonban a nyomozhatóságok, amelyek kettőzött buzgalommal munkálkodtak a »száműzött uralkodó« viselt dolgainak kikutatására. A »királyné« szerepe már a második napon teljesen tisztázódott. Kiderült róla, hogy azonos Clementine Faloppa párisi színésznővel és az alkirály jóhiszemű áldozata. Louis La Forge azzal szédítette el, hogy amint a szovjet megbukik és ők visszatérhetnek Transzkaukázia, azonnal megesküsznek és országát királynőjévé koronáztatja.

Egy karrier története

Louis La Forge, valódi nevén: Victor Forge, 1894-ben született Párisban. Mint jómódu szülők gyermeke, iskoláit egy magáninternátusban végezte, azonban kalandos természete miatt több ízben került összeütközésbe az intézet fegyelmi szabályaival. Alig volt tizenéves, amikor anyja meghalt és kevésel azután, hogy iskoláit elvégezte, atyját is elvesztette.

Mikor már pénze nem volt, családi birtokára vett fel kisebb-nagyobb kölcsönöket, majd mikor érezte, hogy fele fölött készülnek összezsáfolni a hullámok, egy szép napot nyomtalanul eltűnt. A megkérőitottaknak egész légiója jelentette fel, azonban akkor a legszorgosabb kutatás dacára sem sikerült nyomába bukkani. Mindenki azt hitte róla, hogy Amerikába menekült, pedig el sem hagyta a francia fővárost.

A látszólagos eltűnését megelőző napokban még sikerült néhány helyről nagyobb összegeket felvennie, az egyik mezejegviródban megváltotta je-

gyét az Újvilágba, felült a legközelebbi vonatra és elutazott. A legelső állomásról azonban már visszafordult és gyalogosan tért vissza Párisba. Ezzel a manőverrel kezdte meg Victor Forge szédületes karrierjét.

A legkietlenebb külvárosban bérelt magának hónaposszobát, bajuszát leborotváltatta, ellenben pofaszakállt növesztett és eddig simán hátrafésült frizuráját középválasztékkal cserélte fel. Kifogástalanul beszélt az angol nyelvet, amit ki akart aknázni. Pompásan sikerült hamisított okmányaival, amelyek a legelőkelőbb londoni hotelekben eltöltött szolgálati éveit igazolták, a »Continental Hotel«-be került mint szobapincér. Hónapokat töltött itt el anélkül, hogy viselkedésével csak a legkisebb panasza is okot adott volna. Kivárta azt az időt, amíg a bizalom irányában eléggé megszilárdul és csak pincérségének ötödik hónapjában kezdett manőverezni.

A legrutinizotabb gonosztevőket is megszegyentítő ügyességgel követte el a legnagyobb szélhámosságokat. Eleinte senki sem gyanakodott rá és csak egy éppen akkor Párisban időző orosz hercegnek milliókat érő nyakékének eltűnése terelte Forge felé a gyanút.

»Von und zu...«

Igazán csak a csodával határos, hogy alatt egyetlen egyszer sem tudták tet-szélhámosságainak közel tíz esztendeje tonérni és vizsgálati fogságának pár hónapján kívül még sohasem ült börtönben.

Négy családnál szerepelt mint titkos vőlegény és amikor rövid idő múlva,

mint inkognitóban utazó vicomte, Monte-Carlóba tette át, a titkáráként szetleplő Devszky-vel együtt székhelyét, ismét sikerült nagyobb összegekkel megkönnyíteni néhány előkelő családot.

Montecarlói szereplését számítia élete legsötétebb idejének, mert a roulette-asztal csakhamar elnyelte az évek óta táradással összeharcsolt milliókat.

Devszky azonban nem nézte jó szemmel ezt az esztelen pénzpoesékolást és egyik reggel a vicomte összes ingóságaival együtt, nyomtalanul eltűnt Monte-Carlóból.

Az utolsó szerep

Forget azonban korántsem ejtette kétségbe cinkosának árulása, egyidőre (még mindig homályban lévő) néhány kisebb manőver után, újra visszautazott Párisba, ahol már mint Louis La Forge, Transzkaukázia száműzött királya szerepelt.

Ilyen minőségben ismerkedett meg Clementine Fanoppával, akinek házasságot ígért és együtt utaztak el Nizzába, ahol azonban utolérte a végzete, és letartóztatták.

*

Ezt az érdekes ügyet tárgyalta ma az esküdtbíróóság, amely azonban csak az olasz földön elkövetett csalásai, sikkasztásai és egyéb szélhámoságai felett ítélkezett és tizenöt évi fegyháza itélték.

Csak majd, ha ezt a büntetést kitöltötte, kerülhet sor arra, hogy a többi államok, Anglia, Franciaország és Spanyolország bírái előtt is helytálljon az elkövetett szélhámoságokért.

Közszemlére kerül a Habsburgház titkos levéltára

Világtörténeti okmányok kiállítása Bécsben — Mária Terézia mint szerelmes menyasszony — Ferenc császár kőmei

Az osztrák köztársasági kormány kiállítás keretében közszemlére bocsátotta a régi titkos császári és királyi udvari állami archívum aktáit. A kiállításon a nézők betekinhetnek négyszáz gondonos kiválasztott dokumentumba és mintegy ezer esztendő története vonul fel a szemlélő előtt.

A pompás előtermet a Habsburg-ház két családja és egy a XVI. századból való térkép díszíti. A főteremben van kiállítva a bécsi archívum legrégebb eredeti okmánya, Jámbor Lajos császárnak, Nagy Károly fiának egy 816 február 5-én kelt okirata, amelyben megerősíti a salzburgi kolostor immunitását. Ehez az okmányhoz egy sereg igen érdekes kézirat csatlakozik. Habsburg Rudolf 1276 november 26-án kelt bécsi békeszerződése Ottokár cseh királlyal. Nagy kulturpolitikai jelentősége van annak az 1305 december 17-én kelt jegyzőkönyvnek, amely a korneuburgi zsidók és keresztények között felmerült vitás esetet tárgyalja. Itt van elhelyezve IV. Károly császár 1356 január 10-én kiállított híres aranybullája, amely a királyválasztás jogát a hét választófejedelemre ruházza.

A XV. század első okmánya a konstanzi zsinatra vonatkozik. Remek pergament-kötet tartalmazza IV. Frigyes király ugynevezett házi regisztraturáját. Közvetlenül mellette nyert elhelyezést egy 254 pecséttel ellátott és 1451 október 14-én kelt okirat, az ugynevezett mainbergi egyezmény, amelyet az osztrák rendek IV. Frigyes király ellen kötöttek, hogy kikényszerítsék 11 éves unokaöccsének, Posthumus Lászlónak szabadonbocsátását, ami a következő évben meg is történt. III. Frigyes császár 1453 január 6-án egy aranybullával megerősíti az osztrák házi kiváltságokat. Ki kell még emelni ennek a teremnek okiratai közül Luther Márton 95 tételét, amelyet maga a nagy reformátor adott ki. V. Károly császár okiratait és fivérének I. Ferdinándnak végrendelete, amelyben felosztja országait, az augsburgi felekezeti béke és a jezsuita rend alapítójának, Loyola Ignácnak egy Rómában kelt és a bécsi

jezsuita rend alapítására vonatkozó levele egészítik ki ennek a teremnek anyagát.

A következő teremben az érdekes I. Miksa császárral találkozunk, aki a valaháboruk idején a türelmesség és a humanitás ritka álláspontjára helyezkedett. Megtaláljuk a török-hadjárat idején vezetett, 1566-ban kezdett sajátkezűleg írott jegyzőkönyvét, amelyben az összes nevezetes eseményeket feljegyezte. II. Fülöp spanyol király 1568 január 21-én kelt levelében arról értesíti császári unokafivérét, hogy »bizonyos hiányok« miatt kénytelen volt fiát, Don Carlost elfogadni. Mint ismeretes, Don Carlos életét börtönben fejezte be. Ezután az osztrák ellenreformáció korszakához és a 30 éves háborúhoz érünk. Megtaláljuk Kepler, H. Rudolf, II. Ferdinánd és Wallenstein híres neveit, kiállításra kerül Gordon jelentése Ferdinánd császárhoz Piccolomini korrekuráival 1634 februárjából Wallenstein meggyilkolásáról. Magyar vonatkozású okmányokra is bukkunk itt. Megvan Lipót császár szövetségi szerződése Sobiesky lengyel királlyal, 1683 május 31-ről. Pompás dokumentum tartalmazza a karlovtzi béke jegyzőkönyvét, amelyet Musztafa szultán és Lipót császár kötöttek 1699-ben és amelynek értelmében Magyarország felszabadul a török uralom alól. A következő okiratok a török hadjárat dokumentumait tartalmazzák. Többek között megtaláljuk Savoyai Jenő hercegnek 1716 augusztus 17-én Zentán kelt jelentését, amelyben beszámol a hadseregnek a Tiszán való átkeléséről és Temesvár felé való előnyomulásáról. Külön páncélszekrény őrzi az uralkodó és örökösödési rend szabályozására vonatkozó okmányokat a híres pragmática sanctióval.

A Habsburg-Lotharingiai dinasztia korát a kiállításon egy 1736 február 10-én kelt levél nyitja meg, amelyet Mária Terézia, akkor még főhercegnő írt vőlegényének, Ferenc István lotharingiai hercegnek és amely következőképen hangzik:

Legfenségesebb herceg, hön szeretett vőlegény!

Ami szívesen csinálunk, az nem okoz kényelmetlenséget, amiért is szívből felelünk kegyes leveletekre és kívánunk szerencsés utazást és jó időt és reméljük, hogy ez lesz az utolsó utazás, amelyet hűséges menyasszonyotok nélkül csináltak. Minden időkre maradok szerető leghűségesebb menyasszonyotok

Wien, 1736 február 10.

Mária Terézia.

A gyöngéd menyasszony később, apja halála után, amikor az osztrák-magyar trónt elfoglalta, igen energikus feleség és uralkodónő lett. Hadjáratairól a berlini, drezdai és hubertusburgi békeszerződések tartalmazzak feljegyzéseket a kiállítás keretében. II. József korára vonatkozólag a kiállítás több kőszőnő levelet tartalmaz, amelyet a kalapos király a szabadkőműves páholyokhoz intézett. II. József korának gyűjteményében találjuk meg a legelső értekezleti jegyzőkönyvet, a II. József által alapított Nationaltheaterét, a mostani Burgtheaterét. Ugyanitt van elhelyezve egy a poroszokkal kötendő szövetség terve.

A kiállítás igen sok dokumentumot tartalmaz Ferenc császár idejéből is. Az osztrák-porosz, 1792 február 7-én kötött szerződéstől kezdve egészen a bécsi kongresszus pompásan bekötött végaktáig és az államesőd patenséig mindent megtalálunk, ami erre a mozgalmas időkre vonatkozik. Igen érdekesek azok a feljegyzések, amelyek a császár által foglalkoztatott kémekre vonatkoznak. A császári rendőrség az összes kémekről apró jellemképeket készített és ezek is a titkos archívumba kerültek. Így például egy Kobielky nevű kémről a következőket olvashatjuk:

»Ez az ember bizonyára a legjobb szolgálatokat fogja teljesíteni, azonban jól meg kell őt fizetni, ami annál könnyebben tehető, mivel a cél sokkal nagyobb, mint a kiadások lehetnek. Fel-ségednek éppen ezért kegyeskednie kell Stadion gróf utján Kobielky igényeit kielégíteni«.

Egy von Schimmern nevű kémnőről a következőket olvashatjuk:

»Csinos, szellemes asszony, aki melegen fogadta a megbízást és mindent meg fog tenni, hogy a jó ügyet szolgálja«.

Számos aktát találunk Napoleonnak és Mária Lujza osztrák főhercegnőnek házasságáról is. Ezek az akták legnagyobb részt levelek, amelyeket Napoleon írt Mária Lujzához még az esküvő előtt, majd Mária Lujza intézett Párisból szüleikhez. A legérdekesebb közülük kétség kívül egy 1821 július 20-án kelt levél, amelyet Mária Lujza, aki Napoleont olyan hamar elfeledte, mint Neiperg gróf felesége írt apjához.

A rendkívül érdekes kiállítást az 1848. évi forradalomra, majd Ferenc József korára vonatkozó akták zárják be. Megtaláljuk Ferenc József ifjúkori feljegyzéseit, trónralépésének dokumentumát, az 1860. évi októberi diplomát, majd a következő évről kelt februári patenset, a porosz és olasz háború elvesztésének titkos aktáit, jelentéseket a magyar mozgalmakról és az 1867-i kiegyezésről. Nagy történelmi jelentősége van az első hármass szövetségi szerződésnek, amely 1882 május 20-án kelt és akkor még titkos jellegű volt. Itt találunk egy szerződést, amelyet a monarchia Milán szerb királlyal kötött 1881 június 28-án.

Vilmos német császár egy levele Bismarcknak, a vaskancellárnak elbocsátásáról számol be. Rudolf trónörökös és a rejtelmes sorsú Orth János utolsó levelei és feljegyzései is a kiállítás anyagába kerültek.

Perzsa, emyrna és plüsszöngy függönyök, szelontakar k, b mulatos olcsó árakon KRAUSZ ED-NEL, NOVISAD

NYILTTÉR.

Fájdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy édes anyánk folyó hó 20-án hosszú szenvedés után az Urban elhunyt.

A megboldogult hült tetemét folyó hó 21-én d. u. fél 3 órakor helyeztük örök nyugalomra a Ciril i Metod ulica 1/d. szám alatti gyászházba.

Balog család.

Értesitem t. vevőimet, hogy legújabb tervezetű meiseni, sevresi és rosenthali porcellánok, Wedgwood és Goldscheider fayancok, berlini, wieni bronz és márványfigurák, Moser üvegek és eredeti olajfestmények érkeztek. Legszebb alkalmi ajándékok.

Balog Lina
Subotica.

STOPES:

Szerelmi élet a házasságban

című könyve végre teljes nyíltsággal tárgyalja mindazokat a kérdéseket, amekkor: férfiak és nő százai előtt ismeretlenek voltak és amelyekről szülők, pedagógusok és barátok az egyes témák kényes tárgyalása, tévesen értelmezett szegényezésből nem beszélnek, holott kötelességük volna a fiatalabb nemzedeket mindezekről felvilágosítani és őket fölösleges zűrzavaroktól, tévedésektől és kétségbeeséstől megóvni. Csak a nyílt és tiszta igazság az egyedül helyes utczéknek a kérdéseknek a tárgyalásánál. Stopes könyve az első helyet foglalja el ezen a téren a világirodalomban; mindkét nem lélekteljesére szolgál és igazi szerencse A NŐNEK

Kapható: 322

Vig. Zsig. Sándor könyvkereskedésében
Subotica

Ara portómentesen 60 dinár

„ADAROS”

Nemzetközi Szállítmányozási és Vámközvetítő Iroda
Subotica

Táviratcim: Adaros. Telefon 423. Vilsonova ul. 8.

Végez

mindennemű be-, kiviteli és transito vámközvetítést gyorsan, kulánsan és szakszerűen.

Olaszország, Csehszlovákia, Ausztria és Magyarország legnagyobb szállítóvállalataival közvetlen összeköttetés. Külföldi szállításoknál kérjen tőlünk árajánlatot.

Köső és darált köső

vas- és kisebb tételekben kapható. Gyors és pontos kiszolgálás.

Gausz János sómalma, Novisad

Futoški put 66. Telefon 554. 9880

AZ EREDETI

UINGAI BONBONOK

kizárólagos gyártója — Drašković eredeti receptje alapján — az S. H. S. részére az Ambrózia Cukorgyár Veliki-Beckereken. Szétküldés 50 dobozonként postán bárhova. Kereskedőknek rendeléseikhez — a közönség részére való szétosztás végett — próbadobozok ingyen mellékeltek.

AMBRÓZIA R. T.
VELIKI-BECKEREK

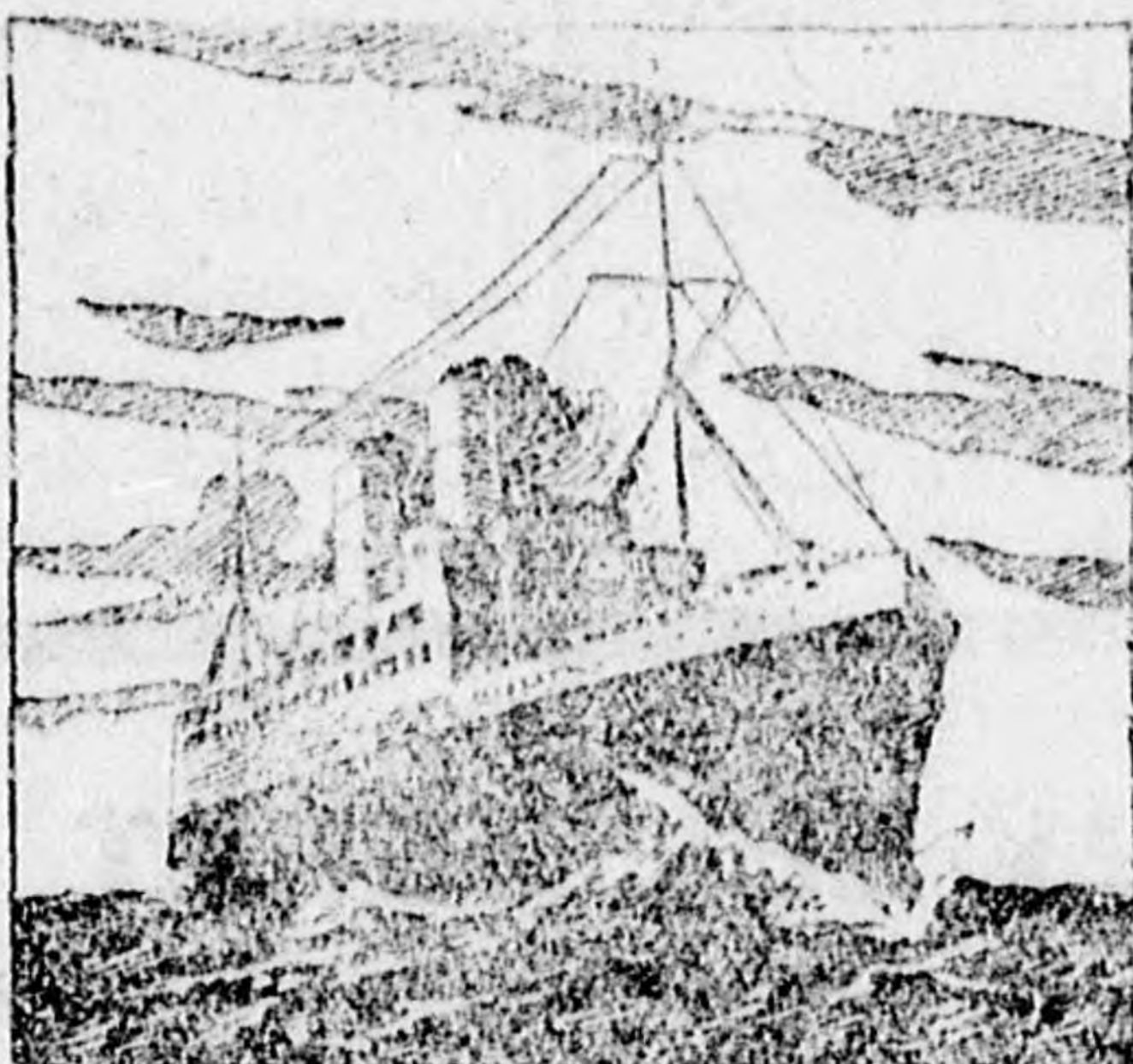
„DAMA”

FEHÉRNEMÜSZALON

Tolstojeva (Ódor) ul. 21

Jutányos áron készít: női- és gyermek-fehérneműt, hozott és saját anyagból, azonkívül pyjamákat, ágygar-nitúrákat, stórokat stb. a legszebb kézmunkával. 9007

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres szentély- és áruforgalom

Hamburg—Cherbourg—Southampton-ból Newyorkba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Southampton-ból Délamerikába Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires Sanpaolo III. osztályú fülkék 2 és 4 ágyval KÉNYELEM GYORSASÁG BIZTONSÁG

Levelezés minden nyelven

JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseletek: Beograd: Karadjorgjeva ul. 91. Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Beckerek: Kralja Aleksandra 4. Sürgönycim: „Roymailpac” Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Srpska Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sürgönycim: „Prometna Banka” 3145

Ammoniakkompresszor

kondenzátorral, használtat, jó állapotban

keres megvételre a

Daruvarska Dionička Pivovara i Munjara Daruvár (Slavonija)

TRAFIKANT GÁBOR
ELŐNYAJÁNLATA

Telefon 4-65. SUBOTICA Telefon 4-65

a „ZORKA”

Első Jugoszlávai Vegyipar R. T. képviseletében Sósav, Kénsav, Accumulatorsav, Rézgalic, Vasgalic, Glaubersó, Calcionált Sulfat 6192

a „SHELL-COMPANY” képviseletében:

„SHELL” gépolaj „SHELL” hengerolaj, „SHELL” padlóolaj, „SHELL” nyersolaj (motorolaj) „SHELL” benzín „SHELL” petroleum.

BOB HERCEG

OPERETT 3 FELVONASBAN

Legközelebb előadásra kerül a „Typograph S. C.” kulturszakosztályának rendezésében a Városi Színházban.

Főszereplők

RACZKÓ ILUSKA, PLESZKOVITS SZILARDKA, MAYER BÉLA ÉS JESZENSZKY ERNŐ

J. N. Schulhof d. d. Osijek
Jugoszlávia legrégebb és legnagyobb fával égető mészművek

Ajánl

beremend-harsányi kőből égetett, elsőrendű, fehér,

darabos meszet

Minden mennyiség azonnal szállítható. Kizárólagos képviselet a Vajdaság részére

Révai Adolf, Subotica
Telefon 5-51.

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon 190 sz.

Táviratcim: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota

Telep: Sentaí put.

MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM BUTORHUZATOK, FÜGGÖNY ÉS DRAPERIA ANYAGOK, KOKUSZ, SPÁRGA és GYAPJU FUTÓSZÖNYEGEK,

PERZSA és SMYRNA SZŐNYEGEK

NAGY VÁLASZTÉKBAN. PATENT ROLETTA RUDAK

AJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TŰZOLTÓ- és KERTI TÖMLÖKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAPJU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT, MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁBÓL és LENBŐL, MINDENMŰ HÁZIVÁSZNAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT

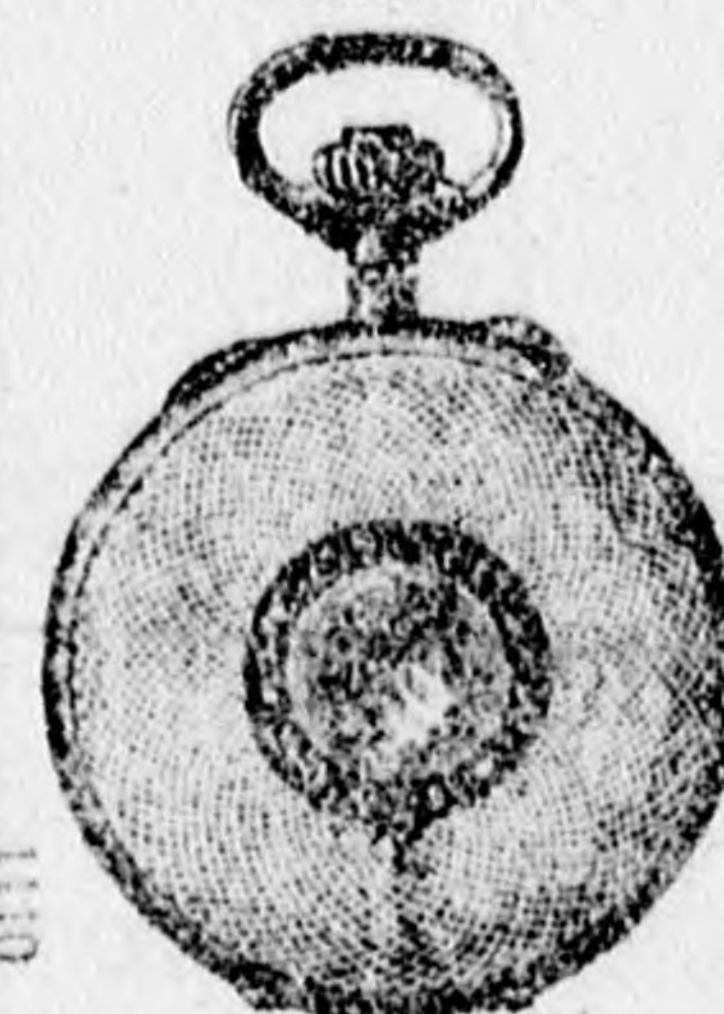
PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS

Kávéháztulajdonosok és vendéglősök figyelmébe!

KEDVEZŐ ALKALOM!

a sombóri tisztí Otthon vezetősége bérbeadja az Otthon épületében levő nagy kávéházat, amely egy modern kávéházhoz szükséges helyiségek teljes inventárából és berendezéséből áll. A feltételek bármely hétköznapon d. e. a tisztí Otthon gondnokánál megtekinthetők. A bérlet a szerződés aláírása és jóváhagyása után a bérleményeket azonnal átveheti.

MIELŐTT

órát, ékszert, chinazüst-áru evőeszközt vagy szemüveget

venne, okvetlenül rendelje meg nagy képes árjegyzékemet.

Seidling Pál órák, ékszerek és látészerezés. NOVISAD Kr. Petra ulica 28.

PARFÖM KÖLNIVIZ

KOZMETIKAI

CIKKEK

KALÓRNÁL

LEGOLCSÓBBAN Subotica, Rudićeva ul.

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Január 10-20 hetilap... Csak 2 napig! GLADYS WALTON... Millionos és koldus... SYSTEM STEINACH

LIFKA MOZI

Január 10-21 hetilap... Kamarajáték! PAGANINI... Főszereplők: EVA MAY, CONRAD VEIDT

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.

Intelligentes deutsches Fräulein wird zum sofortigen Eintritt zu einem 5-jährigen Mädchen gesucht.

Műszaki diplomával, 27 éves, nőien, írómunkát elvégző fiatalnő keres munkát.

Suche intelligentes deutsches, ernstes Fräulein zu meinem 5-jährigen Buben.

Fűszeresegéd készíttél elcsúszta kerestetik. Cím a kiadóban. 493

Egy szoptatósdada azonnal felvételt. Aleksandrova ul. 12. I. em. 490

Szerb. horvát és németül beszélő nő, ki a a magyart is némileg bírja, állást keres.

Okleveles gyógyszerész szerb, magyar és német nyelvismerettel kisegítést vagy gondnoki munkakört vállal.

KÉPVISELETEKET

keres Magyarországra részére Behozatali és Kiviteli R. T. Szeged

Elvállal megbízásokat és bizományi lerakatot.

Papírárak (író-, másoló-, áttűs-, indigó-, carbonpapír) Írószerek és irodai felszerelési cikkek valamint Üzletkönyvek

gyári szobán HEUMANN MÓR SUBOTICA, JELACICEVA UL. 1. A alapított 1881. évben 6902

NARANCS MANDARIN CITROM

KRISZHÁBER és SPITZER NAGYKERESKEDŐKNÉL SUBOTICA

MEGKEZDŐDÖTT AZ OLCSÓ FARSANGI ÁRUSÍTÁS ADÁM IMRE

írás- és ékszerésznel Subotica, Rudics utca 6. Szeged fűszeres ház. 7906

Harminczéves elvált aszszony elmenne gazdaszszonyra magános urhoz is. Cím a kiadóban. 516

Komoly szakembert vagy leányt a rövidárszakmában keresek jó fizetéssel. Szerbül tudók előnyben. Cím a kiadóban. 540

Két és fél éves leányhoz

kereste ik idősebb, gyakorlati bíró nő. Részletes ajánlatok Wilhelm nyomda címere Bačka-Topolára küldendők 385

VÉTEL-ELADÁS

Rececolaimalom és prés, maudum ut állapotban, sürgősen eladó. Cím: Erhardt Sebestyén. Veprovác, 366. h. sz. 442

16 HP motorosajmotort darabot 20.000 dinárért eladó. Józsa Mihály Feketié 511

Zongorák, pianók csakis elsőrendű gyártmányok. 12-18 havi részletfizetéssel, 10 évi jótállással, nagy választékban kaphatók Raab Károly hangszerkészítőnél Somborban.

Mema rézárnyaló és galvanizáló intézet Subotica.

ÉPÜLETVASALÁSOK BUTORVASALÁSOK

Saját gyártmány - a leggyorsabb és legbiztosabb kivitelben kaphatók Mema Subotica

12 HP szívógázmotor. 38-as köjártat, körfűrész, baltázó, petom áron eladó. Uiváry, Temerin. 463

Máv. magánjáró garnitúra fogaskerekes 8 HP gőzgép olcsón eladó. Levélre nem válaszolok. Vászil Péter, Subotica. 385

Forgalmas szálloda, étterem és kávéház mozival, bányász városban, családi ügyek miatt eladó. Cím a kiadóban. 389

Eladó bácskai nagyközségben 30 év óta fennálló jóforgalmu fakereskedés modern épületekkel. Cím a kiadóban. 443

Gyógyszertár szép berendezéssel haláleset miatt azonnal eladó. Lőrincz gyógyszerész. - Ridjica, Bačka. 497

Eladó kávéház, étterem szálloda 20 berendezett szobával Jugoszlávia nagyobb városában. Cím a kiadóban. 423

8 HP fogaskerekes, 8 HP lánctalos magánjáró gőzeselőzarniturák olcsón eladók. Uiváry, Temerin. 462

Bácska-Topolán, a városházzal szemben, a lecszebb, a legjobb forgalmu vendéglő, kávéház, étterem és ut szálloda, minden elfogadható ártért sűrűn eladó. Érdeklődni lehet Polvák Kelemen tulajdonosnál. 180

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 meter sőtétészűrt finom gyapjuszövet, szállításra; v. férfi, női ruhát és télikabátokat való. Ékszer, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tárgy állandóan olcsón eladotnak, Subotica I. kör, Bogoviceva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Rövid zongora, palisanderfából, olcsón eladó. Urosevity Joca, V. Bečkerek, Liublianska ulica. 534

KÜLÖNFÉLE

Kapualatti bejárattal modern házban, a városháza közvetlen közelében, burorozott szoba kiadó, esetleg irodának. Cím a kiadóban. 517

Zongorahangolásokat és javításokat helyben és vidéken elfogad - Albert Krömbholz zongorakeszítő Subotica, W sonova ulica 28. sz. m. 543

Szolid urifü lakást kaphat teljes ellátással. Cím a kiadóban. 340

Butorozott szoba két személynek február elsejére kiadó. I. Kumjicéva ulica 40. 522

Butorozott szoba kiadó 1-2 személyre. Poštanska ulica 5. 539

Souterrain lakások és műhelyek a belvárosban építendő házban, nyáron beköltözhető, kiadók hozzájárulásért az építési költséghez. Bővebbet Strass műrnöknel, Pasiceva ulica 2 (edénypiac). 519

Felhívás! Kiscányom, Kelemen Olga, a Beograd-kávéház előtt elvesztette I. gimn. igazolványát villamos bérletjegyvel. Kérem a megtalálót, szolgáltatása vissza dr. Tordai ügyvéd irodájába. 533

Hat. eng. zálogintézet. Aleksandrova ulica 4. arany-, ezüst- és ruhaneműekre előnyös kölcsönt nyújt. Zálogból visszamaradt ruhaszövetek olcsón eladók. 518

Somborban nagyobb kamatra zálogba adnék különféle tárgyakat. Ajánlatokat érték 80000 feljére Sombor, postrestante. 531

Subotican írómenteli fodrászüzlet eladó. Érdeklődni Kales illatszereznel.

LEVELEZÉS

Pellé. levele a kiadóban. 514

Független urhölgyek! Sombori fiatalnőnek ki kölcsönözne tanulmány céljából 7000 dinárt, 10.000 dinár erkölcsi és némi anyagi garancia ellenében? Ajánlatokat 6 hónapra feljére Sombor, postrestante. 452

„ATOM“ Subotica Samottanyag, öntőhomok és használt deszka kapható. 904

FOGLALKOZÁS

Középkorú gyermektelen özvegy vagy idősebb leány, ki az összes háztartási munkák elvégzésére képes és jól tud főzni, azonnali belépésre kerestetik, jó fizetés mellett, gyermektelen házaspárhoz. Utiköltség felé nyulva megterítetik, Juraesek gyógyszerész, Omollica, Panosova mellett, Bánát.

Tökeerős társat keresek szabadalmazott iparicikk gyártásához. Beug-hirdető és közvetítő, V. Bečkerek, a főpostával szemben 506

Szívógázmotor eladó 80-92 lóerős, üzemben megkezdett Cím Hengermaom Torda (B) nán) 509

Idősebb intelligens szolid nő két gyermek mellé keresek, aki a háztartást is vezeti. Deesy gyógyszerész, Halasi-ut. 510

Farkaskutya hat hónapos, 500 dinárért eladó. Stipe Grgića ul. 4. 484

Középkorú urfő házvezetőnek ajánlatok. Teljesen megbízható, a háztartás minden ágában járatos, jól főz, esetleg gyermekkekhöz is elmenne, beug-hirdetés is ért. Cím a kiadóban. 431

Ipari szaklapok „Lakatosok lapja“ „Gépész“ „Asztalosok lapja“ „Cipész szaklap“ „Szabóipar“ „Bőripar“ című újságok megrendelhetőek „KURIR“ hírlap állalatnál SUBOTICAN 32

Intelligens, 32 éves özvegy, minden tekintetben modern és minden házi munkában járatos, állást keres mint házvezető, jól szituált házhoz. Szíves ajánlatok pontos feltevésekkel címre 10-20 alatt Ostiek, Ia, Lončarska 7 címre küldendők. 504

Destilacija Drva D. D. Zagreb-Tešić Ajánl elsőrendű reforta fazzenet vagonfék elben. - Képviselet Subotica részére Révai Adolf Subotica 529 Telefon 531.

Fiatal tisztviselő kereskedelmi érettségivel, három évig gabona- fa- és bank- szakmában működött, beszél magyarul, németül és meg lehetőségen szerbül, alkalmazást keres. Leveleket „Megbízható“ feljére a kiadóba kér. 511

Főmőlnárt keresek február elsejéi belépésre. Pályázók lehetőleg személyesen jelentkezzenek. Árpádfi Endre, Srpski-Padej, Bánát. 492

RADIO! Világhírű olasz S. I. T. I. gépek és RÁDIOALKATRÉSZEK állandó raktára. Szakszerű felszerelés, antennaépítés képzett és elsőrangú munkaerőkkel. Pallas Rádióvállalat a S. I. T. I. gyár jugoszláviai képviselője Subotica, Kujundžiceva ulica 4.sz.

ADRIJA ALT. BIZTOSÍTÓ R.-T. BEOGRAD Foglalkozik a biztosítás minden ágával. Felkötvényei kauciókép elfogadotnak. Bácskai aligazgatósg: Subotica, Trg Fra Ješe 15. Telefon 30. Bánáti aligazgatósg: V.-Bečkerek, Obiličeva ul. 3. Telefon 123. Helyi képviselők és ügyes üzletszerzők felvétetnek. 4791